

ÂLEM-İ İLÂHÎ

RUHLARIN İLÂHÎ ÂLEME HAZIRLANMASI

ELL HACC
HÜSEYİN VEDAD

İstanbul

2018

ÂLEM-İ İLÂHÎ
RUHLARIN İLÂHÎ ÂLEME HAZIRLANMASI

ELL HACC
HÜSEYİN VEDAD

Editör: ŞAFAK TUNÇ Redakte/Tashih: HIZIR ERCAN

Baskı Tarihi

H.Cemâziyelevvel 1439 /M.Şubat 2018

İletişim

Web: **<http://huvallahu.com>**
e-mail: **ellhuve@hotmail.com**

Basım Yeri:

Seçil Ofset Matbaacılık
ve Ambalaj Sanayi Ltd. Şti.
Tel: (90) 212 - 629 06 15 pbx

ISBN

978-605-82964-3-5

İÇİNDEKİLER

DİBÂCE.....	1-4
VELÂYET ANLAYIŞINDA ÖLÜM VE KABİR HAYATI.....	5-20
HATMÜL VELÂYET, "LİLLAHİL VAHİDİL KAHHAR"IN BAŞLANGICIDIR.....	21-31
SEMAVAT VE ARZ.....	33-42
BÜTÜN BU ÂLEMLER RUHUN TEKÂMÜLÜ İÇİN YARATILMIŞTIR.....	43-52
HÜVE' HAKİKATİNİ BU ÂLEMDE İDRAK EDEN İLÂHÎ ÂLEME BİLİNÇLİ OLARAK İNTİKAL EDER.....	53-57
İLÂHÎ ÂLEM.....	59-76
AHİRET HALLERİ.....	77-85
AHİRETTE ŞEFAAT HUSUSİYETİ.....	87-90
CENNET-CEHENNEM.....	91-109
SÜMME İLEYHİ MERCIUKUM / SONRA HU'YADIR DÖNÜŞÜNÜZ.....	111-114
ÂLEM-İ ÂMÂ.....	115-126
HÂTİME.....	127-128
YAYIMLANMIŞ ESERLER.....	130-132

**"Sümme ileyhi merciukum
Sonra Hû'yadır dönüşünüz"**

(En'am 60)

DÎBÂCE

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Rabbimiz “**İnsan**” varlığını yaratmış ve terakki etmesini arzu buyurmuştur. İnsanın dünyaya gelmesinden murat, Allah'ın varlıklar üzerindeki tatbikatını idrak ederek ilâhî âleme intikal etmesidir. İçinde yaşadığımız madde âleminin üzerinde, bilinmeyen manevî âleme “**ilâhî âlem**” veya “**âlem-i ilâhî**” denir.

Rabbimiz, insana vücud vererek ruh ve maddeyi idrak etmesi için dünyaya göndermiştir. Allah'ın sonsuz âlemlerine yakışır bir şekilde idrak kazananlar, ilâhî âlemde, Rabbimizin sonsuz arzularının tatbikatında değerlendirilecektir. **Hatmül Velâyet'in vazifelerinden birisi de insan ruhlarını ilâhî âleme hazırlamaktır.**

Mümin sûresi 39. âyetinde;

"...Muhakkak ki, bu dünya hayatı bir metadır (geçici bir menfaattir) ve muhakkak ki ahiret, o darü'l karardır (karar verilen yurttur)" buyrulmaktadır.

ÂLEM - i İLÂHÎ

Bugün dünyadaki zevkler insanları tatmin etmemektedir. Tatminsizlik, insanlar için umumi bir hâle gelmiştir. Bugün, insanlar ruhsal dünyalarındaki boşluğu dolduramamaktadır. Allah'ın yüksek feyzi zuhur etmekte ancak bu feyzi karşılayacak iman ve bilgi eksikliği vardır.

Zamanın velâyet insanları devrini tamamlamaktadır. Artık insan vasfının çok ileri ruhî terakkisine esfele safilin aleminin evsafı yetişememektedir. Esfele safilin tatbikatı, çok ileri vasıf ve yaratılıştaki “insan-ı kâmil” isminin daha ileri terakkisini kaldıracak durumda değildir.

Maddi ilimler bu kadar ileri olduğu halde, insanların maneviyat yolundan yürümek istememeleri, Allah'ın bu esfele safilin programını nihayete erdireceğine ve daha ileri arzularının tatbik olacağı ahiret hayatının başlayacağına bir işaret olsa gerekir.

Kıyamet, Allah'ın yeni arzularının tatbikata girmesi ve bütün mükevvenatın değişmesidir. Yalnız dünyanın değil bütün âlemlerin değişmesidir. Bugün artık kıyametten bahsediliyorsa, ki bu âlemlerin hitamını işaret ettiğine göre, yeni âlemlerin hususiyetinden de bahsetmek icap eder.

İnkılab-ı Kebir ile birlikte cismaniyet tatbikatının nihayete ermesi ile ahiret hayatı başlayacaktır.

Dünyadaki insan topluluklarının maddi ve manevi olarak tekâmül edip ilâhî âleme intikali için tarih boyunca pek çok devletler kurulmuş ve nice tatbikatlar yaşanmıştır. Değişik devletler kurulması, Allah'ımızın arzuyu ilâhîsidir. Allah'ımızın namütenahi tatbikatları devlet isminin tatbikata girmesi ile vücut bulmuştur.

İlâhî âlemde nasıl bir tatbikat olacaktır? Bu dünyada "*devlet*" tatbikatını görmüş ve yaşamış olan insanlar orada ne ile karşılaşacaklardır?

İlâhî âleme intikalden sonra, insan topluluklarının hususiyeti nedir ?

İnsanlar, ilâhî âlem konusunda sıfatî değerlendirmeler yapmışlardır. Velâyet ise zâtîyet noktasında değerlendirmeler yapar. Bu ifade, Hatmül Velâyet tarafından beyan edilmiştir.

İnsanların, sadece dünyevî yaşamı esas alarak ilâhî âlem hakkında değerlendirmeler yapmaları doğru olmasa gerekir. Çünkü, dünya yaşamını esas alarak, ahiret hayatına muttali olunması mümkün değildir.

Dünya yaşamında ilerleme mücadele, çalışma ve tecrübe edilerek olmaktadır ki, bu da Allah'ın bir kuralıdır.

ÂLEM - i İLÂHÎ

Velâyet, gelecek ile ilgili olarak haberler veriyor, ancak bu ehl-i zahir tarafından nazar-ı dikkate alınmıyor. Ancak, bu durum şu hakikati göstermektedir: Din ve maneviyat her zaman için dünya anlayışının ilerisindedir. Çünkü velâyet, Allah'ın arzusunu haber veriyor. Olaylar değişik cereyan etse de dönüyor dolaşıyor, Allah'ın arzusu galip geliyor çünkü ilâhî program O'nun arzusudur.

Allah'ımız her an namütenahi ilim lütfediyor. Bizler, hem geçmişini hem geleceğini kabul ve tasdik ediyoruz. Geleceğini tam olarak bilmek mümkün değildir, ama Allah'ımız sonsuz olduğuna göre, ilmi de tatbikatı da sonsuzdur diyoruz. Bu sebeple bu kitapta, Hatmül Velâyet noktasından sadır olan ilim ile ilâhî âlem konusunu zâtî olarak değerlendiriyoruz.

Muhakkak ki, semavatın ve arzın sahibi olan Allah her şeyi alîmdir.

Huve't-tevfiku'r Refik
ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

VELÂYET ANLAYIŞINDA ÖLÜM VE KABİR HAYATI

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Öldükten sonraki yaşam ile ilgili olarak kabir hayatı, Berzah, Mizan, Mahşer, Cennet-Cehennem ve ilâhî âlem tasavvurları genellikle sıfati değerlendirilmeler ve dünya yaşamı esas alınarak anlatılmaktadır.

Zaman dahi dünya şartları içinde değerlendirilmiştir. Peki, İlâhî âlemde zamanın karşılığı nedir?

Ta-Ha suresi 102-104. âyetlerinde;

"O gün Sûr'a üflenir... aralarında "ancak on gün eğleştiniz," diye fısıldaşırlar. Biz söylediklerini en iyi biliriz. Görüşü en üstün olanları "ancak bir gün eğleştiniz," derler" buyrulmaktadır.

Burada enteresan olan konu şu olsa gerekir. Dünyada bir ömür sürenler, ilâhî âleme intikal ettiklerinde, dünyada sürmüş oldukları ömrü tam olarak algılayamamaktadırlar. Bu da zamanın, bu dünya yaşamında farklı tatbik olunduğunu işaret etmektedir.

İNSAN VARLIĞI VE ÖLÜM

İnsan öldüğü zaman, ilâhi âleme dünyadaki vücudunu muhafaza ederek gitmiyor. Cismani kısmı tamamen bırakıp ruh olarak gidiyor.

Rabbimiz insanı arzu buyurduğu zaman, evvela ruhunu emir buyurdu sonra o emrinin üzerine beden giydirdi. Burada asliyet-i ilâhîye “**ruh**” olmaktadır. O halde âlem-i ilâhîye intikal eden ruhtur. Başlangıçta ilâhî âlemden esfele safiline indirilen insan, bu inişteki olaylardan habersizdir ancak ölümden sonra insan ilâhi âleme yükselecektir.

Kabir hayatı ve ilâhî âlem ile ilgili olarak, insanları korkutarak bir yere varmak doğru değildir. Bu korkutma insanların psikolojilerini bozmaktadır.

Öldükten sonra "**kabir hayatı**" denilerek, bu dünya yaşamı ve zamanı esas alınarak birtakım hayali benzetmeler yapılmaktadır. Ancak gerçekte durum böyle midir?

İnsanın ölümden duyduğu korkunun hafifletilmesi konusunda, tarih boyunca ortaya atılan düşünceler başarıya ulaşamamıştır. Felsefi bilgeliği ile ölüm korkusuna çare bulamayan insanlık ölümün ne olduğu konusunda da bir sonuca varamamış ve çaresizliğe düşmüştür.

Din, ölüm konusunda çeşitli açıklamalar yapmıştır. Ancak din, Allah'ın arzu buyurduğu doğru bir idrak noktasında tahsil edildiği zaman bu konuda doğru bir fikir sahibi olunabilir. Bugün din adına konuşan pek çok kişi, ölüm ve kabir ile insanları korkutmakta ve istismar etmektedir. **Ölümü insanları dindar yapmak adına kullanan bu kişiler, insanların psikolojilerini bozmaktan başka bir neticeye ulaşamamışlardır.**

Bu dünya yaşamında yapılması icap eden şeyler vardır. İnsan vücudunun mecburiyetlerinden kaynaklanan şeyler için Allah'ımız günah yazmaz. Hayatı ve insanı bilmeyen insanların din adına uydurduğu hususlar, din ile ilgili değildir.

İslam adına yapılan uydurmaların yaygınlık kazanması, bu uydurmaların meşru gibi görülmesine sebep olmaktadır. Ancak Kur'an'da; **"Eğer yeryüzündekilerin çoğuna uyarsan seni Allah yolundan saptırırlar. Onlar ancak zanna uyuyorlar ve onlar sadece yapılan uyduruyorlar."** (En'am 116) buyrulmaktadır.

Mülk sûresi 2. âyetinde;

"(O'dur) hanginizin amel bakımından en güzel olduğunu tecrübe etmek için ölümlü ve hayatı yaratan. Ve Hüve'dir El Aziz El Gafur" buyrulmaktadır.

Â L E M - i İ L Â H İ

Bir insanın, doğduğu andan itibaren ölüm genleri ve saati işlemeye başlıyor. Bu, Allah'ın bütün varlıklara emretmiş olduğu bir programdır. Her dünyaya gelenin, bir sonunun olacağını bilmesi lazımdır. Bu, Allah'ın bir nizamıdır. Ebedi olan sadece Allah'ın zâtıdır.

Allah, her varlığa bir hayat ve bir enerji sunuyor. Sonra yaşlanma ve ölüm onları yakalıyor. Sıfat olan varlıklarda bu değişim devamdadır.

İnsan, nice âlemlerden ruhi terakkiyi yaşayarak dünyaya gelmiştir. Bu sıfatlar âlemine '*esfele safilin*' dendiğine göre, en aşağı mertebe bu yaşadığımız dünya mertebesidir. Demek ki yukarıda daha nice mertebeler vardır.

Ölüm, aslında yeni bir hayata başlayıştır. Ancak burada bir imtihan vardır. Ölüm, yaşayanlar için meçhuldür. O halde ölüm ve ötesi ancak bir iman meselesidir. Onun için şehidlik kıymetlidir. Çünkü şehidlik kesin bir imanı ve teslimiyeti işaret eder. İnsanın “**iman**” noktasından “**itminan**” (imanda kararlılık) noktasına gelmesi için inancın sadece akla değil gönle de kabul ettirilmesi icap eder.

Bir insanın ömrünün bitmesi, esasta o isimdeki Allah'ın takdirini gösterir. Ölüm, Allah'ın o isim ile görünme arzusunun sona ermesidir.

Allah, kendisini izhar ettiği varlık âleminde, ne şekilde görünmeyi arzu ettiyse o şekilde görünmüştür. Yoksa bu bizim görüşümüz ile ilgili bir konu değildir. Nitekim bir tecellimde, "**Rabbim ölüm nedir?**" diye niyazda bulundum; Rabbim, "**Bir şekil ve surette görünmeyi istememem o şekil ve suretin ölümüdür.**" buyurdular.

Allah, insana bir ruh veriyor.

Ruh nedir? Mahiyeti nedir?

Ruh ilâhî bir enerjidir. Bu ilâhî enerji bir isim alıyor. Bir isim almış olan enerji, o insanın ruhu oluyor. Bu isim almış olan enerjiye, yüksek derecede ilim yükleniyor. İlim yüklenmiş olan varlık belirli bir makama geliyor. Allah , isim ve makam verdiği o varlığı baki kılıyor. Onu ref etmiyor.

İlahi emri yani ruhu, Allah'ın arzuyu ilâhîsi olarak düşünmek icap eder. İlâhî enerji, ilâhî kudret yani yaratıcı kudret kendi enerjisini her şekilde dönüştürür yani her şekilde görünür. Bütün varlıklar bu enerjinin asliyetine tâbidir.

Hayatta yaşadığımız bu imtihanda, kimi inkâr kimi de ikrar ediyor. Eğer Allah'ın o kulu hakkında bir muradı varsa, o kul ilahi alemde de hayat bulur ancak mura-

Â L E M - i İ L Â H İ

dı yoksa onu umumi enerjiye dahil eder. Nitekim Kur'an'da, "...**biz onlara hitap dahi etmeyeceğiz**" (Âl-i İmrân 77) buyruluyor. Bu âyet, o ruhların umumi enerjiye dâhil olduğunu işaret eder. Allah'ın muradının olduğu ruhlar, başka tatbikatlarda neşe bulur. O halde dünyadaki ölüm, son tecrübe ve son imtihandır. Zaten el tutmuş bir mürşide bağlanmış olana mürşid ismi müdahale eder.

En'am sûresi 61. âyetinde;

"Ve Hüve, kullarının üstünde Kahhardır (kuvvet ve güç sahibidir).Ve üzerinize muhafaza edici (koruyucu) gönderir. Sizden birinize ölüm gelince, onu elçilerimiz vefat ettirir. Onlar (bunu yaparken) kusur etmezler." buyrulmaktadır.

İnsan, Allah'ın büyük mazhariyet lütfettiği bir varlıktır. Bu kadar büyük bir mazhariyet ile yaratılmış bir varlığı mezarda yılanlar, çıyanlar ile tehdit etmek, yamaz kefenlere sararak insanın sıfat mertebesinde olan dünyada mahkûm kaldığını sanmak ne kadar doğrudur?

İnsan öldükten sonra Allah'a "**CİSİM**" olarak değil "**RUH**" olarak dönecektir. Asıl olan ruhtur. İnsan kendi varlığının asliyyetine ruh olarak kalbolacaktır. Cismaniyet dünya için yaratılmıştır. İnsan bedeni bu dünyanın

dışında başka bir seyyarede bile yaşamaya müsait değilken, ilâhî âlemde bu bedenle yaşanacağını düşünmek asla doğru değildir.

Cismaniyetteki ruhu Allah "**Kün**" emri ile çekti mi beden kendisini muhafaza edemez. Nitekim ölüm hali ile insan varlığından ruh çıktığı zaman bedenin bir hükmü kalmaz.

Kur'an-ı Kerîm'de, ehl-i zahir ulemanın tarifindeki bir kabir hayatından bahsedilmez. Hatta bir âyette şöyle buyrulmaktadır:

"Ve Sur'a üflenir. Artık onlar mezarlarından Rabb'lerine yönelirler. "Yazıklar olsun bize, derler, kim diriltti bizleri kabirlerimizden? İşte Rahman'ın vaad ettiği ve peygamberler doğruymuş! Sadece bir ses olur artık onlar toplu olarak huzurumuzda hazırđırlar. Artık o gün zulmedilmez nefse hiçbir şey ile. Ve sadece amel eder olduklarınızın karşılığını görürsünüz (Yasin 51-54)

**KUR'AN, ÖLÜMDEN SÖZ EDERKEN, HEP "NEFS"
KELİMESİNİ ZİKREDİYOR BURADAKİ HUSUSİYET
NEDİR?**

Zümer suresi 42. ayetinde;

"Allah ölüm anında nefisleri vefat ettirir ve ölmeyenleri de uykuları esnasında üzerine ölüm kaza eylediğini alıkoyar ve öbürlerini de belirlenmiş bir süreye kadar salıverir. Muhakkak ki böylesinde tefekkür eden bir kavim için âyetler vardır."

Hayat ve ölüm Allah'ın uhdesindedir. Kur'an, insanın ruhunun Allah'tan olduğunu bildirmiştir. O halde, Allah'tan olan bir şeyin yok olması mümkün müdür?

Ruh, Allah'ın bir parçası olduğundan ruh için ölüm mümkün değildir, ancak nefis öyle değildir. Nefis dünyaya bakan pencereimizdir; nefsin ölümü demek bu pencerenin kapanması demektir. Onun için Kur'an'da **"her nefis ölümü tadacaktır"** buyrulmuştur. Yani herkesin dünya penceresi nihayetinde kapanacaktır, ruh ise alem-i ilâhîde seyrine devam edecektir.

ÖLÜME ÇARE BULUNMAYA ÇALIŞILMASI

Bugün '*Neden ölüyoruz?*' sorusuna cevap bulmaya çalışan çok sayıda bilim insanı ve araştırma merkezleri var.

Bugün kendileri için en önemli şeyin yaşamak olduğunu düşünen insanlara "*ölüme çare bulduk! Artık ölümsüzlük var*" denirse bu, insanların imanını kaybetmesine sebep olacak büyük bir fitnedir.

Ölüme çare bulup bulmamak ayrı konu, ancak "*biz bunu bulmak üzereyiz*" bile dense bu insanların inanç bakımından yozlaşması için bir sebeptir. Böyle olursa ne olur? İnanç kalmaz, inanç kalmazsa ne olur? Dünyaya ihtiyaç kalmaz. Netice de budur. O yüzden zamanın fitnesinden Allah'a sığınırız. O fitne insanlardaki imanı yok etmek için çalışır. Allah herkese rahmeti ile lütfetsin selamette yürüyelim. Amin.

İnsan varlığı için en büyük korku ölümdür. İnsandaki gizli duygu ölüm korkusu ve ebedilik arzusudur. Ölmek ve bir daha var olamamak korkusudur, o halde bu korkudan kurtulmak ebediyet kazanmakla mümkündür. Bu ise ancak Allah'ımızın dünyaya göndermiş olduğu ilâhî gönüllere uymakla mümkündür.

Hız. Ahmed Süreyya Emin buyurur;

**"Zamin oluruz her kimi ruh içre alırsak
Kabil mi ayıra mevt-i tabiî anı ayâ"**

(Ruh içine almış olduğumuz her kim ise ona kefil oluruz,

Bak bakalım, tabiat icabı olan ölümün onu bizden ayırması
kabil olur mu?)

Hız. Âdem, cennette iken yasak ağaca yaklaşmakla ölümsüzlük kazanmayı murat etmişti. Allah'tan başka bir mevcut olmadığına göre ve her varlığın asliyyeti Allah olduğuna göre Allah arzu etmeden bir ölümsüzlük nasıl olabilir. Hız. Âdem, zaten cennette olduğu için ölümsüzdü. Ancak Allah'ın emrine itaat etmemekle imtihanı kaybetti. İşte o zaman, dünyaya indirilmesi icap etti. Bütün bunlar, Hız. Âdem nesline bir ders-i ibret olsun diye tatbik olunmuştur.

Bakara sûresi 28. âyetinde;

"Sizler ölümlerken sizi ihya ettiği, sonra sizi öldürdüğü sonra dirilttiği sonra HU'ya döndürülecek olduğunuz halde nasıl Allah'ın kâfiri olursunuz?" buyrulmaktadır.

Sen neydin? Yoktun ölüydün. Allah seni seviyor o yüzden var etti. Allah yarattığı varlıkları seviyor, yarat-

tığı varlıkta bir muradı var... Yoksa neden yaratsın? Ancak yaratılanlar bunu tam mânâsı ile idrak edemiyor. Allah'ın arzusu ile hayat neşesi tadan insana ilim ve bilgi lütfedildikten sonra, dünyada ölmesi ve Allah'ın onu ilâhî âlemde diriltmesi söz konusudur. Allah o varlığa soracak: "**Sen yokken seni Ben var ettim, sana Beni bilip tanıman için ilim ve değer verdim, beni tanırsan daha büyük ihsanlarda bulunurum**" peki sen ne yaptın ne cevap verdin: "**Ben bu dünyaya hayat yaşamaya geldim**" dedin. Peki, ne kadar yaşayacaksın hakikatte göz açıp kapayıncaya kadar geçen bir zaman mesabesinde olan bu dünya yaşamında...

İnsan bu dünya için değil ötelere için, daha ileri bir yaşama yönelik olarak yaratılmıştır.

İnsanların şuur altında, kendilerine vücut izafe etme hali ve duygusu vardır. Dünyaya gelişi ve sanki hiç ölmeyecekmiş gibi hayatını sürdürmesi bunu göstermektedir. Ancak her varlık gibi onun da ölecek olması, kişinin dikkat etmesi gereken bir hakikattir. Ölümden sonra Allah'a hesap vererek, Hüve'ye döndürülecektir.

İlâhî âleme göçüldüğünde, bütün varlıklar toplandığı zaman, ölüm bir koç suretinde getirilerek kurban edilir. Bu vazifeyi Yahya peygamberin yerine getireceği geçmiş evliya kitaplarında yazılmıştır. Yahya ismi "**ih-ya**"dan gelmektedir. Ölümü öldürmekten murat ölüm is-

Â L E M - i İ L Â H İ

minin tatbikatının ortadan kaldırılmasıdır ki, ebedi hayat böylece başlar.

ÖLÜM SEVGİLİYE KAVUŞMAKTIR.

Hız. Pirimizin Risalet-i Gavsiyye'sinde Rabbimiz şöyle buyurmaktadır; "**Eğer insan kendisine ölümden sonra ne olacağını bilseydi, dünya hayatını temenni etmezdi ve her lemhada [demde] "beni öldür, beni öldür," derdi.**"

Allah'ımız; "**Andolsun insanı en güzel kıvamda yarattık sonra esfele safiline indirdik,**" (Tin/4) buyurmuşlardır.

Yeryüzüne inen insan, Allah'ımızın arzu etmiş olduğu isimdeki ruhtur. O halde Allah'ımız, o ruhun tekâmülünü talep etmektedir. İşte burada "**KUL**", Allah'ımızın bu ilâhî ikramının hakikatini anlar, Allah'a kavuşmayı arzu eder. Bu dünya yaşamı ebedi yaşamak için yaratılmamıştır. İnsanın aslî vatanı dünya değildir.

"**İnsanlar uykudadır, ölünce uyanırlar**" hadisinde işaret buyrulduğu gibi, daha önce iman yolu ile bildiklerini ölüm ile tatbikat olarak bilen için ölüm ancak bir merhaledir.

Beyan-ı İlâhî:

"EY İNSANLAR BEN SİZLERE VÜCUD VEREREK RUH VE MADDEYİ İDRAK EDİP TERAKKİ EDESİNİZ DİYE DÜNYAYA YOLLADIM VE BENİM SONSUZ ALEMLERİME YAKIŞIR BİR ŞEKİLDE İDRAK EDİN VE SONSUZLUĞUMU BİLİN. SİZLER İSE BİRBİRİNİZİ ANLAYIP TERAKKİ EDECEK YERDE İLK GÜNDEN BERİ BİRBİRİNİZLE HARP EDİP BİRBİRİNİZİ ÖLDÜRÜYORSUNUZ. HAYAT VE ÖLÜM BENİM UHDEMDEDİR. ÜSTELİK KİM ÇOK İNSAN ÖLDÜRÜR VE SULH SAĞLADIĞINI SÖYLER ONA KAHRAMAN DİYE BAKARLAR. BİR DE ONU EL ÜSTÜNDE TUTARLAR. BU ŞEKİLDE DEĞERLENDİRMELER BENİM MAKBU LÜM DEĞİLDİR."

DÜNYA YAŞAMI, İLÂHÎ ÂLEM ESAS ALINDIĞINDA BİR RÜYA MESABESİNDE OLABİLİR Mİ?

Bizim yaşadığımız boyut araştırıldığı zaman, kaybolan yıldızların tekrardan Allah'ın nizamı içinde teşekül ettiği görülmektedir. O halde bu, ilâhî kudretin arzusundan kaynaklanmaktadır. Rabbimizin ilâhî programı içinde galaksilerin ve karadeliklerin kaybolup yok olmaları, sonradan fezanın başka bölgelerinde tekrar ortaya çıkmaları insanlara bir ibret olmalıdır. O halde, İnkılâb-ı Kebir'in zuhurundan sonra Allah'ın yeni boyutlar ve hiç kimsenin bilmediği âlemler yaratacağı düşünülmelidir.

Hadis-i şerifte; **“insanlar uykudadır ölünce uyanırlar”** buyrulmaktadır. Dünya hayatını uyku misali vermekle amaçlanan nedir? İnsanlar öldükten sonra ebedi uyanırlar ki sonsuz yaşamdan kastedilen bu olsa gerekir. Dünya yaşamı bir geçiş yeridir ve bu menzilden geçildikten sonra ölüm yoktur.

Neml sûresi 65. âyetinde;

"Allah'tan başka semavatta ve arzda olanların hiçbiri 'el gayb'ı bilmez ve ne zaman diriltileceklerinin şuurunda olmazlar," buyrulmaktadır.

Kur'an-ı Kerîm'de, Üzeyir aleyhisselamın yaşadığı tatbikatta, öldükten sonra ölen kişinin zaman algısı şöyle tarif buyrulmaktadır:

"Allah kendisini yüz yıl öldürmüş sonra da onu diriltmişti. "Ne kadar kaldın?" buyurmuştu. "Bir gün ya da günün bir bölümü kadar kaldım," diye cevap vermişti. "Hayır, yüz yıl kaldın. Bak yiyecek ve içeceğine hiç bozulmamış ve eşeğine de bak ve seni insanlara bir âyet kılacağız. Ve bak şu kemiklere nasıl çatıyoruz onları sonra da onlara et giydiriyoruz," buyurmuştu. Kendisine

**tebeyyün ettirildiğinde "Bildim ki, dedi,
Allah her şeye kadîrdir." (Bakara 259)**

Hüve'den başka bir mevcut olmadığına göre, bu tatbikatları buna göre değerlendirmek daha doğru olur.

Hüve'nin çeşitli arzu ve şekilde görünmeleri vardır ve her varlığın yaşayacağı zaman ve mekân kader programı ile tespit edilmiştir. Böcek toprakta, kuş havada, balık denizde yaşamak için yaratılmıştır. İnsan varlığı toprağın altında yaşamak için yaratılmamıştır. İnsan için öldükten sonra mezarda toprağın altında düşünülen bir yaşam Allah'ın yaratma arzusuna uymamaktadır.

İnsan öldükten sonra gömülüyor ancak gömülen cesettir. Peki, insan varlığı sadece cesetten mi müteşekkildir? Ruh olmadan insanın maddi varlığı olan bedeni hareketsiz kalmakta ve ceset olarak toprağa karışmaktadır.

Kabir hayatı ile ilgili olarak söylenen sözler insanlara ders-i ibret maksadıyla, onların dünya yaşamında güzel yürümleri için söylenmiş sözler olabilir. Ancak öldükten sonraki yaşam ile ilgili sözleri kat'iyet olarak görmek mümkün değildir. Çünkü katiyeti kimse bilemez. Ancak görüş olarak değerlendirdiğimiz zaman, ilâhî âlem ile bu âlem arasında hususiyetler olarak büyük farklılıklar olsa gerekir. Bu âlemde mümkün olmayan pek çok şey o âlemde belki mümkün olacaktır.

Â L E M - i İ L Â H İ

İnsan öldükten sonra beden olarak toprağa karışmaktadır. Ancak isim olarak Allah'ın kaydında mevcuttur. Allah'ı zikredenler yani asliyyetlerini zikredenler ölümden sonra Allah'ın arzuyu ilâhîsi icabı o âlemin şartlarına uygun bir beden yapısı ile tekrar yaratılırlar. Her varlık asliyyeti olan Allah'a rücu ettiğinde, O'nun takdir buyurduğu âlemin şartlarına uygun olarak yeni bir beden ve yeni bir düzenleniş söz konusu olsa gerekir.

Onlar için neresi tensip buyrulur, bu ancak Allah'ın takdiridir. Kimisi “**Berzah**” diyor kimisi “**Ahret**”.... Ancak dünyada isim almış her varlığın, ilâhî âlemde yeniden yaratılacağına dair hüküm ancak ve ancak Allah'a aittir.

HATMÜL VELÂYET
"LİLLAHİL VAHİDİL KAHHAR"IN
BAŞLANGICIDIR

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Bütün âlemler, Hüve'nin bilinmekliğini dilemesindeki arzu üzerine yaratılmıştır. Sevgili Efendimizin beyan buyurduğu velâyet ve yaratılıştaki maksadın hakikati, her zaman içinde gelen velâyet gönülleri tarafından tafsilatlandırılmıştır. Peygamberimiz nasıl ki, geçmiş peygamberleri anlatmış ve nübüvvetin hatmini yapmış ise, Hatmül Velâyet arzusu ile tekmil velâyetin hatminin yapılması beklenir.

İlk yaratılıştaki velâyet konusunun hatmi, Hatmül Velâyet ile yapılmaktadır. Böylece bütün evliyanın "**ilâhi varidatları**" tamam olmakta, Allah'ımızın arzu ve maksadı hâsıl olmaktadır. Hatmül Velâyet, velâyet ile ilgili ilâhî arzunun yani peygamberlerdeki ve velilerdeki velâyet anlayışının hatmidir.

Geçmiş evliya kitaplarında, son zamanda zuhur etmesini bekledikleri bir Hâtemü'l Evliya'dan, yani bir "**kişi**"den bahsedilmiştir. Ancak bu konuyu, Allah'ın velâyet arzusunun hatme erdirmesinin bir neticesi olarak düşünmek gerekir. Bu arzunun hatme ermesinin ismi '**Hatmül Velâyet**'tir.

Â L E M - i İ L Â H İ

Hız. Muhammed, Hatemen Nebiyyin olarak nübüvvetin hatmini yapmıştır.

Allah'ın âlemleri yaratmasındaki hususiyet; "**Lâ ilâhe illallah Hüve Muhammed Resûlullah**" arzusu-
dur. Sevgili Efendimizin, "**Evvelâ ma halakallahu min nurî / Allah önce benim nurumu halketti**" beyanı bu tertibin Hız. Muhammed (s.a.v) programı olduğunu işaret etmektedir.

Allah, kendi nizamını peygamberleri ile bildirmiştir. Allah'ın programının ismi Muhammed'dir. Onun için "**Ben güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim**" buyurdu. Bu hadis-i şerif hatem hususiyetini işaret eder. Allah'ın bildirdiği Kur'an'ı ve dini tamamladığı zaman güzel ahlak da tamamlandı. Çünkü güzel ahlak, Allah'ı doğru bilip tanımaktır. O halde varlıkların kendi yaradanını O'nun bildirdiği gibi tanınması icap eder.

Allah'ımız son olarak Hatmül Velâyet sırrından son ikazlarını yapmakta ve tekmil varlıkların yaratılmasındaki muradının "**velâyet**" olduğunu bildirmektedir.

"**Hatmül Velâyet**,"Allah'ın velâyet hususiyetinin açılıp bildirildiği isim olsa gerekir. Hatmül Velâyet'i bir şahıs olarak kısıtlamak yerine, bu ismi Hüve'nin Esmâ-ül Hüsna'sından bir isim olarak görmek ve bu tatbikatın

kemalatı için bir gönülde tecelli edeceğini idrak etmek icap eder.

Hatmül Velâyet'te İnkılâb-ı Kebir zevki vardır. Bu tebeddülât [değişim] Hatmül Velâyet arzularındandır. Hatmül Velâyet, Allah'ın zâtîyetinden hâsıl olmuş bir hususiyettir ki, hatimdir. Bu noktadan sonra Allah'ın ne arzuları varsa onları tatbikata koyacaktır.

Allah'ımızın "**bilinmeklik**" arzusunun takdiri ile sıfatlar âlemi yaratılmış ve bir ecel tayin edilmiştir. Allah'ımız, "**velâyet**" için bu âlemleri yaratmıştır. Allah'ımızın bilinmeklik arzusunun aşıkâr kılınması için insan varlığının kadem basacağı âlemler yaratılmıştır. Hatmül Velâyet hususiyeti, **Lillahil Vahidil Kahhar**'ın başlangıcıdır. Böylelikle ruhlar, Lillahil Vahidil Kahhar'a yani Allah'ımızın "**lillahil vahidil kahhar/ Bir olan ve üstün olan Allah'ındır** (Mü'min/16.) buyurduğu o büyük güne hazırlanmaktadır.

"Lillahil Vahidil Kahhar"sırrına, daha bu dünyada iken varmış olan gönüller vardır. Onlar peygamberler ve velilerdir. Onlar Hüve'den görmüş olan gönüllerdir ki hakikatte Allah'tan başkasını görmezler. Onların hâli Hüve'ye aittir.

Bütün âlemlerde yaratılmış olan varlıklardaki asliyyet-i ilâhiye Hüve'nindir. Allah'ımızın lütfedip beden ve nefis verdiği varlıkların, kendilerine vücud izafe

ederek ayrı bir varlık olarak değerlendirmeleri asla makbul değildir. Varlık olarak görünen vücud kişiye, Allah tarafından zaman ve mekan ile tahditli olarak lütfedilmiştir. Kişiye aitmiş gibi görünen isim de Allah'ın arzuyu ilâhisinin tatbikat gördüğü bir noktadır. Bu bilgi bütün varlıkları "***lillahil vahidil kahhar***"a hazırlamak içindir.

Mahşer gününde Allah'ımız bütün varlıklarına sorar: "***limenil mülkül yevm/bugün mülk kimindir?***" Bu soruya yine kendisi cevap verir: "***lillahil vahidil kahhar/ Bir olan ve üstün olan Allah'ındır***" (Mü'min 16) çünkü bütün hakikat O'dur. Bu tatbikat zuhur edince, bütün varlıkların asliyetinin Allah olduğu bütün yaratılmışlar tarafından idrak edilecektir.

Maneviyatta Mürşid noktasından lütfedilen ilim ile yetişen kimseler, daha dünya yaşamında iken, bu tatbikatı kendi kalplerinde yaşayıp idrake gelerek mevhum varlık düşüncesinden ve vücud günahından kurtulurlar.

İnkılab-ı Kebir, tebeddülât [değişim] demektir. Bu tatbikat ile Allah'ımızın yaratmış olduğu bütün boyutlarda halkedilen varlıklardaki cismaniyet kaybolacak ve ruhaniyete dönüşecektir. Her varlık asliyeti olan Allah'a kalbolacaktır. Kıyamet olarak değerlendirilen İnkılab-ı Kebir, bu dünya ile sınırlı bir olay değildir. Bütün kainat ve yedi semavat ile ilgilidir.

İnkılâb-ı Kebir, Ruh-u İlâhî'nin bir tebeddülâtıdır. Madem ki Ruh-u İlâhî'nin bir tebeddülâtıdır, o takdirde zevkler ve neşeler de değışecektir. Âlem-i ilâhî'deki zevkler ve neşeler, dünya ile mukayese edilemez bir güzellikte olacaktır.

İnkılâb-ı Kebir ile sıfatlar âlemi vasfını kaybettiğinde ilâhî âlem tatbikatı başlayacaktır. İnsan öldüğü zaman madde ile olan yakınlığından uzaklaşır. Dünyada yaşadığı şeyler artık yoktur; geriye ruh kalır.

Hatmül Velâyet, sadece bu dünya yaşamı ile ilgili bir hususiyet değildir. Hatmül Velâyet, Allah'ımızın velâyet arzusunun küllîsidir. Velâyet, sadece bu dünya yaşamında değil, ilâhî âlemde de devam edecek bir hususiyettir. Geçmiş evliyanın kitaplarında Hatemül Veli olarak değerlendirilen husus, dünyanın sonu ile ilişkilendirilmiştir. Ancak Allah'ın velâyet arzusu sonsuzdur.

Hatmül Velâyet, Allah'ımızın lütfetmiş olduğu bir lütuftur ki, O'nu tam mânâsı ile ifade etmek mümkün değildir. Velâyet, dünya hayatı nihayete erdikten sonra da devam edecek bir husus olduğuna göre, O'nu hiçbir şeyle karşılaştırmamak icap eder. Hatmül Velâyet, âlem-i ilâhîye gidişi işaret ediyor.

Bugün, "***lillahil vahidil kahhar***" zamanıdır. Allah'a daha çok iltica etmenin ve selamet bulmanın zamanıdır. Bu son zamanda, "*Lillahil Vahidil Kahhar*" te-

cellisi taksimat yapar; kim nereden memnun ise oraya varacaktır.

ÂDEM ÜSKÜN

Bakara sûresi 35. âyetinde, buyrulan; "**ve kulna ya adem üskün ente ve zevcûke... / Ve "Ey Adem, dedik, sen ve zevcen (cennete) yerleşin"** hitab-ı ilâhîsindeki "**Âdemüskün**" kelimesi esasta tek bir varlığa hitaptır. Allah'ımız, Hz. Havva'yı Hz. Âdem'in varlığında mütalaa etmektedir.

İnsan ilk yaratıldığı zaman cennet ve içindeki bütün varlıklar da insana verilmiş, cennet Âdem için mesken kılınmıştır.

Allah, Hz. Âdem'e "**üskün**" emri ile: "**Sen ve zevcen yiyin için, cennetimde kalın, şu şecereye (bir tefsire göre yasaklanmış bir meyve ağacı) dokunmayın**" buyurmuştur. Hâlbuki dikkat edilirse, namütenahî nimetler içinde sadece o şecere yasak kılınmıştır. Hz. Âdem, henüz o şecereye dokunma noktasında değildir. Hata ve kusurun kabul edilmediği bir konumdadır. O ve nefsi olan zevcesi, cennette dilediği yerde yiyip içmeye mezundur. Allah'ımızın kendilerine lütfetmiş olduğu rızıklardan istifade etmektedirler. Lâkin o şecereye yaklaşması, Hz. Âdem'e lütfedilen "**üskün**" emrinin hitabını, isminin devamından kaldırmıştır. Böylece Âdem bizlerin atası olan Âdem'e dönüşmüştür.

"**Âdemüskün**" ibaresi, Hz. Âdem'in şecereye yaklaşarak Allah'a itiraz etmesinden önceki hâlini ifade etmektedir. Bu durum cennet hâlidir ki, kendisinden kendisine gerçek kulluk hâlidir. Bir diğer deyişle, Rabbimizin meâlen: "**Ben insanları ve cinleri ancak bana ibadet etsinler diye halkettim**" buyurduğu âyet-i kerîmenin işaret ettiği Âdem sırrıdır. Bu durumda, Allah'ımızın arzusunun yani Musavvir'inin karşılığı olan zat, "**Âdemüskün**" ibaresiyle ifade edilen gönül noktasıdır ki, Allah o sırra hitap buyurmaktadır.

Hz. Âdem'de olan tecelli, kendisindeki müspet-menfî karşıtlığında, menfînin bir an ağır basması neticesinde meydana gelmiş ve cennetten çıkarılmıştır. '**İnsan**' cemâl ve celâl tecellilerine tâbidir.

Hz. Âdem'de müspet-menfî her türlü hâl bulunduğu hâlde, "**Âdemüskün**" hâli hatasız ve kusursuzdur, dolayısıyla da günah yoktur. Allah'ın Âdem'e bildirmiş olduğu isimler, dünyada kullanılan cisimler ve sıfatların isimleri değil, kendi ilâhî isimleridir. Âdem o isimleri nutkettiğinde, isimlerin mazhariyetleri vücûd bularak fiiliyata girer. Allah'ta gizli vücûd dalgaları hâlinde mevcut olan varlıklar, zuhur bularak ayan olurlar. Bu durum, "**kenz-i mahfî - gizli hazîne**" sırrıdır. Böylece gizli hazine irfan olunma arzusuna tâbi olmuş olur.

Bildiğimiz ve bilmediğimiz tek mil isimler Allah'ta vardır. Yaratmak istediğine isim verir; ona ismiyle hitap

Â L E M - i İ L Â H İ

eder ve o varlık zuhura gelir. Dilerse isimlerini söyleyerek hepsini görünür hâle getirir. Bu oluşların hepsi "**kün / ol**" emri içindedir. Gizli hazinede bulunan cevher ayan olur ve vücûd alır. Allah'ımız kenz-i mahfîsine Âdem ile hitap buyurmuştur. Âdem isimleri söyledikçe, varlığın özü meydana gelmiştir. Böylece "**kün feyekûn - 'ol' dedi oldu**" sırrı izhar olmuş olur.

Yasin Suresi 83. âyetinde; "**neticede HÛ'ya döndürüleceksiniz**" beyanı, kendisinden kendisine intişar eden bu esmanın yine kendisinde hitama ereceğinin işaretidir. Yeni isimler ile yeni âlemler yaratır. Bütün bunlar kendisinden kendisine, kendi arzusu içindedir. Böylece "**O'nun bilinmekliğini istemesi**" arzusu tahakkuk etmiş olur.

Hz. Âdem programındaki esmanın açılmaları hatme ererek, Hz. Âdem'e bildirilenin idraki tamamlandığında murad-ı ilâhî hâsıl olmuş ve velâyet ifade olunmuş demektir.

"**Âdemüskûn**" sırrınının, cennetlerde daha ileri terakki etmesi için maddi ve cismani olarak, yani sıfati olarak da terakki etmesi icap etmekteydi. İşte bu arzu dünya tatbikatının olmasını gerekli kılmıştır. "**Âdemüskûn**" makamından daha ileri terakki de vardı. Âdem daha ileri terakkiye ulaşmak için esfele sâfiline indirilmiştir. Hz. Âdem, esfele sâfilin (dünya) hayatında

müspet ve menfiyi tatbikatla bilmiştir. Esfele sâfilin niha-yete erecektir; ama Âdemlik devam edecektir.

Hz. Âdem ile sembolize edilmiş olan bu '**İnsan**' macerası, Allah yolunda yetişmek üzere manevî bir el tutarak seyr-i sülûka girmiş olan kimselerde de muhteva olarak aynen tatbik olunur.

Hz. Âdem, Allah'tan öğrendiği isimlerle tevbe niyaz etmiştir. Allah'ımız görüldüğü gönül noktasına, "**et Tevvab**" ve "**er Rahîm**" esmasının mazhariyetini de vermiştir. Hz. Âdem'in Allah'ımızdan telâkki etmiş olduğu kelimeler, O'ndan aldığı ilham ve beyanlar ile tevbe-yi öğrendiğini de göstermektedir.

Allah'ımız bezm-i eleste hitap etmiş olduğu ruhlara, Hz. Âdem'in şahsında: "**İnin, sizlere bir velî veya bir nebî geldiğinde ona tâbi olun. Ona tâbi olanlar için korku ve hüzn yoktur. Kim Allah'ın hidayetine tâbi olur ise onun için korku ve hüzn yoktur**" buyurmaktadır.

İman edip salih amel işleyenler, cennet eshabıdır- lar ve onlar da orada devamlı kalıcıdırlar. Rabbimizin nice âlemleri ve nice cennet makamları vardır. Her makam ve âlemin kendine mahsus varlıkları vardır.

Allah'ımız Hz. Âdem'i ve O'nun varlığından da Hz. Havva'yı yarattıktan ve onlara nâmütenâhî ilim ve güzellikler lütfettikten sonra cennetinde istedikleri gibi yiyip içmelerini ama şecereye yaklaşmamalarını istemişti. Ancak Allah'ımızın programı icabı şecereye yaklaşmakla cennetten uzaklaştırılmışlardır.

Allah'ımızın bu programından murat, Allah'ın "**Musavvir**"inde tatbikata koyacağı sırr-ı Âdem husûsiyeti taşıyan ve "**İnsan**" denilen varlıkta yapacağı tatbikat-ı ilâhiyedir. Bu İnsan "**Âdemüskün**" sırr-ı ilâhisine sahip olan İnsan'dır ki, bu noktayı kabul ve tasdik kişiyi selâmete çıkarır.

Bu dünyaya gelmiş ve hakikati bulmuş insan, Âdemüskün sırrından hissemend olmakla yani "**Hüve**"nin sırrını kabul ve tasdik etmekle muhles kullar zümresine dâhil olup sualden ve hesaptan kurtulur ve selâmete erer. Bu sır "**Hatmül Velâyet**" noktasından açılmaktadır.

Hz. Âdem'i gelmiş ve gitmiş bir şahıs olarak değerlendirmek eksik bir idraktır. Âdem'in iki vechesi vardır. Bir yönü ilâhi âleme bakan yüzü ki, bu velâyeti; diğeri ise dünyaya bakan yüzüdür ki o da varlık -sıfat- noktasını işaret eder.

Çoğunluk insanlar, Âdem'in topraktan yaratılışını dikkate alarak Hz. Âdem'in cismaniyetine ait olan hususlarda takılıp, ruhaniyeti konusunda hiçbir söz söylememektedir. Burada asıl mesele Allah'ımızın o varlıktaki arzuyu ilâhisini idrak etmektir. Bunu kabul eden, Adem'deki hakikat-i ilâhiyeyi kabul etmiş olur. Bugün "**Hatmül Velâyet**"in yapmış olduğu vazifelerden birisi de budur. Allah'ımız, bir cisim bir madde olsun diye Âdem'i yaratmamıştır. Allah'ımız; "**Ben yeryüzünde bir halife edineceğim**" (*Bakara/30*) buyurmuştur. Allah'ımız, "*Musavvir*"inde var olan kendi ruhî arzularının tahakkunu arzu etmiş ve böylelikle Âdem noktasını halk eylemiştir. İşte "**veli**" Allah'ın bu ruhî arzularının zuhur ettiği gönül noktasıdır.

Allah'ımızın; "Ben arzda bir halife edineceğim" arzusu velâyettir. Arzda halife kılınan ilk "varlık" Âdem olduğuna göre, ilk veli Âdem'dir. O halde yaratılış velâyet ile başlamıştır. İnsanlar evliyayı sadece nasihat eden ve söz söyleyen bir şahıs olarak görüyor. Hâlbuki velâyet, dünyanın hareket etmesindeki ruhani cereyanı idare ediyor. Velâyet; Allah'ın kendisidir. Allah'tan ayrı bir velâyet düşünülüyorsa, bu düşünce doğru bir düşünce olmaktan uzaktır.

SEMAVAT VE ARZ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Sonsuz gibi görünen bu kâinata galaksilerin oynadığı âlem, esfele safilidir. Bu fezanın içerisinde bizim de bir tanesinin içinde bulunduğumuz galaksiler dahil hepsi yaratılmıştır.

Semavat, bu esfele safilin üzerindeki başka boyutları, yani âlem-i ilâhiyi işaret etmektedir. Gerek semavatta yani ilâhi âlemde gerekse arzda, Allah'ın nizamı geçerlidir. Çünkü semavat da, arz da Allah'a aittir. Galaksilerden oluşan bu âlemde yani arzda, Allah'ın arzuyu ilâhisi nasıl ki tüm saltanatı ile yürürlükte ise semavat olan âlem-i ilâhide de Allah'ın programı ve nizamı geçerlidir.

Allah, İnkılâb-ı Kebir'i yapacak ve bütün âlemler değişecek ama hayır ve şer olarak yaşamış insanlar içinden vazifelendirmiş olduğu ruhlar ile yeni bir arzu ortaya koyacaktır. "**Bitmek**" konusu Allah'ın nâmütenahiliğine gölge düşürür. Bütün bunlar hitam bulduktan sonra daha ileri bir yaşam, yani cennet ve cehennem yaşamındaki nâmütenahi merhaleler ise bilinmemektedir.

Dünya yaşamında bile birçok yaşam şekilleri ve merhaleleri vardır. Benzer nizam, ilâhî âlem için de düşünülebilir. Yani ilâhî âlemde de nice merhaleler olacak-

ÂLEM - i İLÂHÎ

tır. Dünya yaşamındaki bu terakkinin daha ilerisini ahiret âleminde de göreceğiz. Nitekim; "**gün gelir cehennemde ot biter,**" hadis-i şerifine göre orada da daha ileri terakki olduğu anlaşılmaktadır. Gün gelir cehennemde af ve mağfiret zuhur eder. Cehennem hayatının da terakki için bir merhale olduğunu düşünmek lâzımdır. Allah, dilerse cehennem tatbikatını kaldırabilir. Bu, yeni bir arzuya geçileceğini ve Allah'ın oradaki yaşam şeklini de değiştireceğini işaret etmektedir.

Hud sûresi 106-108. âyetlerinde,

"Ancak şekva edenlere (bedbaht olanlara) gelince, artık ateş içindedirler. Onlara orada göğüs geçirme ve hırıltı vardır ki semâvat ve arz durdukça orada temelli kalacaklardır. İllâ ki Rabbinin dilemesi müstesna. Muhakkak ki Rabbin murat ettiğini fiiliyata koyar. Ve said (mesud) olanlara gelince, artık cennettedirler. Semâvat ve arz durdukça orada temelli kalacaklardır. İllâ ki Rabbinin dilemesi müstesna kesintisiz bir ihsan olarak" buyrulmaktadır.

Bu âyette işaret edilen semâvat ve arz (gökler ve yeryüzü) şu anda yaşadığımız dünya tatbikatında olan semâvat ve arz değildir. İbrahim sûresi 48. âyette işaret

buyrulduğu gibi dünya hayatında yaşadığımız semâvat ve arz, başka bir semâvat ve arz ile değiştirilecektir. Yani âyette cennetlerin var olduğu semâvat ve arz kastedilmektedir.

Burada, Allah'ın Musavvir arzusu vardır. Allah yeni arzularını programa koymaktadır. Dünyadaki yaşamın binlerce yılı ilâhî âlemde bir gün olarak ifade edilmektedir. O halde, dünya yaşamına göre ahiret ebedi olmuyor mu? Allah'ın rahmetine inananlar için, Allah'ın rahmeti zuhur eder.

Âyette, cennet ve cehennem hayatı ile ilgili olarak “**İllâ ki Rabbinin dilemesi müstesna**” buyrulması, Rabbimizin ilâhî âlemde bizim düşündüğümüz cennet tasavvurunun da üzerindeki tatbikatlara işaret edilse gerekir. Kur’an’da cennetten bahsedilmiştir ancak cennet hayatında Rabbimizin Kur’an’da zikretmediği tatbikatların da olacağı düşünülebilir.

Cennet hayatı sabit ve durağan değildir. Orada da namütenahi tatbikatlar ve terakkiler olacaktır. Sabit bir cennet hayatı insan varlığının terakki arzusuna uymaz. Allah’ımız madem ki “**bilinmekliğini**” arzu buyurdu, o halde güzelden güzele ne var arzusu mucibince, nice arzuların tatbikatı görülecektir. Nitekim; “**Artık orada bize ne bir yorgunluk dokunacak ne de orada bize bir usanç gelecektir.**” (Fâtır, 35) buyrulmuştur.

ARŞ

Ta-Ha sûresi 5. âyetinde;

"Rahman arş üzere istiva eylemiştir."
buyrulmaktadır.

Arş, âlemlerin çatısı mesabesindedir. Cennetler, cehennem, esfele sâfilin ve daha nice âlemler, Hz. Muhammed programı dahilinde arş tarafından sarılmıştır.

Rahman'ın arşı istiva eylemesi, Allah'ın rahmetinin herşeyi kaplaması anlamındadır. Arşın da fevkinde olarak **"Âlem-i Â'mâ"** Peygamberimizin hadislerinde işaret edilmiştir.

İnsanların maneviyatla ilgili her türlü yorum, tefsir ve mütalâaları arş içinde kalmaktadır. Yani din düşünceleri arş içindeki âlemlerin tatbikatlarına bakarak Allah'ın zâtiyeti ilâhiyesine bir tarif getirmek istemektedirler ki bu mümkün değildir. Çünkü İnsan varlığı arşın içinde meydana gelmiştir. Bunun dışını mütalaa edip idrak edememektedir.

Cennetler, cehennemler, yedi kat semâ... hepsi Arş içindedir. Allah, Hüve'nin Musavvirinde arzu buyurduğu bütün bu arzuları tatbik sahasına getirdi. Ona ARŞ bu-

yurdu. Arş, Hakkın kendi varlığından teşkilatlandırmış olduğu bir hususiyettir.

O'nu idrak, Arşın dışından bakmakla mümkündür. Arşın içinden bakmakla O'nu idrak edemeyiz; derya içre balıkların deryayı idrak edememeleri gibi.

Hüve'nin, Arş ismiyle bahsi geçen bu sıfati varlık çerçevesinin dışında, daha nice arşlar olabileceği de düşünölmelidir. Bu arşın dışında daha nice arş tatbikatları olmadığını kim iddia edebilir. Arş tatbikatı isim aldığından sıfatidir. **Hüve ise sonsuzluğu ve bilinemezliği işaret eder.** O'na haddü gaye yoktur, idrak da mümkün değildir. Bunu idrak edemediği için inkar edenler olabilir. Bu da iman konusunda eksiklidir.

"**İstiva**" kelimesi, Allah'tan başka bir mevcut olmadığının ifadesidir. Arş içinde madde, nefis... her ne varsa O'na aittir; zaten istiva da bu demektir.

Nokta mesabesinde bile olmayan insan, sonsuz âlemler içinde neyi iddia edebilir ki, o halde bu sonsuzluğun sahibinin Allah olduğunu idrak edip edebi muhafaza etmek gerekir.

26000 ÂLEM SIRRI

Bizim dünyamızın da içinde bulunduğu Samanyolu Galaksisi sarmal kollardan oluşmuştur. Galaksinin içinde bulunan yüz milyarlarca yıldız ve bu arada bizim güneş sistemimiz merkeze doğru deveren etmektedir. Galaksinin merkezi muazzam büyüklükte bir enerji taşımaktadır.

Diğer yıldızlar, seyyareler ve dünyamız merkeze doğru yaklaştıkça yapısal özellikleri de değişmektedir. Bunun sebebi, galaksinin merkezine yaklaştıkça enerjiye daha çok muhatap olunmasıdır.

Bu enerji yükselmesinin bir yansıması olarak insan düşünceleri, fikirleri, yaşam ve tabiat her şey değişiyor. Enerji akımının değişmesine paralel olarak bunlar değişmektedir. Bugün bizim dünyamızdaki değişimlerin kökeninde bu yatmaktadır.

Bizler on sene önceki şeyleri mi düşünüyoruz? Hele çocukluğumuzu düşünürsek bugün ile kıyaslayamıyoruz. Geçmiş zamanın bilgisi ile bugünü düşündüğümüzde arada muazzam bir fark vardır.

Akım değiştikçe insan da değişiyor. İnsan güneşe yaklaştıkça nasıl ki ışığı artarsa veya güneşten uzaklaştıkça nasıl ki karanlık artarsa bizler de enerjinin merkezi-

ne doğru yaklaştıkça insan vücudunun içerisindeki elekromanyetik yapının değişmesine bağlı olarak duygular, düşünceler, fikirler değişmektedir.

Dünyanın kendi eksenini etrafındaki dönüşünden bir enerji çıkmaktadır. Bu enerji dünya üzerindeki varlıkların tam kapasite ile Allah'ın arzu ettiği şekilde yürüyebilmeleri için gerekli olan enerjiyi temin etmektedir. Bu enerji öyle bir enerji olmalıdır ki hem maddi hem de manevi netice verebilsin. İnsan denilen varlık, Allah'ın bir enerjisinin varlık olarak meydana gelmesidir.

Ruh, Allah'tan bir emirdir. İnsan varlığında Allah'ın lütfettiği hasletleri âlemler olarak yaşıyoruz. Ta ki tekrar Allah'a dönünceye kadar.

Bu âlemler nelerdir? Ruh âlemi, nefis âlemi, cismaniyet âlemi, aşk âlemi ve benzeri her duygu, her haslet bir âlem olarak mütalâa edilebiliyor. Yani 26000 âlemden geçerek geldik sözünün bir mânâsı da bu olsa gerekir. Yani insan varlığında 26000 âlemin hasleti cem olmuş anlamındadır.

İnkılab-ı Kebir ile Hakk'a dönüş gerçekleştiğinde insan varlığı sonsuzluğu işaret eden 26000 âlem hususiyetini yaşamış ve kemâle ermiş olarak Hakkın huzuruna varmış olacaktır. Böylece cennetlerde yaşamaya lâyık bir kul olarak ebedi yaşama mazhar olabilecektir.

ÂLEM - i İLÂHÎ

26000 âlemde eksiklikleri olan insan dünya tatbikatında bir Mürşid'e rastlarsa, Mürşid onu kendi ruhuna alarak terakki ettirir.

26000 âlem de denilen boyutlardaki ruhi terakkiyi yaşayarak geldik. Esfele safilin dendiğine göre, en aşağı mertebe bu yaşadığımız dünya mertebesidir. O halde yukarı âlemlerde daha nice mertebeler olduğu düşünülmelidir.

18000 ÂLEM

Her âlemde Allah'ın arzusunun tatbikatı vardır. Yani bu âlemdeki ilhamlar, diğer âlemlerdeki velâyet makamlarında da inmektedir. On sekiz bin âlem sözü vardır. Bu, Hz.Muhammed'de zuhur eden ilahi hükmün diğer âlemlerde de zuhur ettiğine işarettir. Yani on sekiz bin âlem tahdit değil sonsuzluğu, azamet-i ilahiyeyi işaret ediyor.

Onsekiz bin âlem rakamı, Allah'ın sonsuzluğu karşısında ne ifade ediyor? Onsekizbin bir sınır mıdır? Peki ya trilyon v.b. rakamlar ne ifade ediyor? Kur'anda zikredilen rakamlar tahdit ifade etmez ancak bir anlam ifade eder.

Sevgili Peygamberimizin; "**Ve mâ erselnâke illâ rahmeten lil âlemîn**" yani "**Biz seni âlemlere rah-**

met olarak gönderdik" (Enbiya 107) âyeti hikmetince yalnızca bu dünyada değil âlemlerde de mümessil nokta olarak görünmesi ve Hakkın rahmet arzusunun tatbikat noktası olduğu muhakkaktır. Âlemler kelimesinde ifade-sini bulan onsekizbin âlem sözünü rakam ile kısıtlama olarak almamak icap eder.

Sevgili Peygamberimiz, bütün âlemleri sarıcı olan ve bütün âlemlerin kendisinden yaratıldığı "**Deryayı Nuru Muhammed**"in yeryüzündeki mümessil noktası olarak görünmüştür. Sevgili Peygamberimiz bu alemde göçtüğünde diğer âlemlerde de mümessil nokta olarak görünecektir. Esasen Sevgili Peygamberimiz bu dünyaya ait değildi. Nitekim; "**Bana dünyanızdan üç şey sevdirildi...**" hadisinden de anlaşıldığı gibi, O bu dünyada vazifesini ikmal için görünmüştü. Hz. Muhammed'in diğer bilmediğimiz âlemlerdeki görünmeleri nasıldır ancak Allah bilir.

Eğer Hakk'tan gayri bir "**Muhammed**" fikri varsa, o zaman Muhammed ileri mi geri mi diye vesveseler çıkar. Halbuki Allah'ımız, "**Muhammed ismim ile onsekizbin âlemimde program yaptım**" buyuruyor.

Kelime-i şahadette zikredilen "**Muhammed**" ismi HÜVE'yi işaret eder. "**Biz Hz.Muhammed'in vücudundan hasılız**" dediğimizde, Allah'ın tertibi olarak Deryayı Nuru Muhammed'den hasıl olduğumuzu söylü-

ÂLEM - i İLÂHÎ

yoruz. Kim çıkar da “*böyle olur mu Allah, Muhammed ayrıldır*” derse, deriz ki; hüküm ancak Allah'a aittir.

BÜTÜN BU ÂLEMLER RUHUN TEKÂMÜLÜ İÇİN YARATILMIŞTIR

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

İman konusu değişik bir şekilde değerlendirilmektedir. Bazı kimseler, pek çok hususta olduğu gibi, Allah'ın varlığını da dünya değerleri ile değerlendirmeye çalışmaktadır. Ancak, Allah'ın bu dünya yaşamında insan varlığına lütfettiği bir vüs'at vardır. İnsanın, akıl gibi dünyevî bir haslet ile Allah'ı idrak etmesi mümkün değildir. Allah'ın, kendisinden lütfettiği "**ruh**" ise ayrı bir hususiyet taşımaktadır.

MADDE ALLAH'IN BİR ARZUSUDUR

Maddenin aslı Allah'ın arzusudur. Allah'ın bir arzusu zuhur etti mi, o arzu, madde, enerji, tatbikat, velhasıl arzusu her ne şey ise zahir olur görünür. Biz Allah'ın arzusunu ancak tecelli ettiğinde görüyoruz. Yoksa Allah'ı madde olarak görmek hâşâ mümkün değildir.

Hadis-i kudside buyruldu ki; "**Ben bir gizli hazine idim, bilinmekliğime muhabbet duydum...**"

Allah'ın bilinmekliğine muhabbet duyması ve arzu buyurması ile her şey göründü, isimler zuhur etti. Her ismin bir tatbikatı oldu. Güneş oldu, ay oldu, dünya oldu,

madde oldu, enerji oldu.... Allah'ın arzusu ile bütün varlıklar meydana geldi. Allah ve arzusu ile varlıkların meydana gelmesi Allah'ın tecellisidir. Allah'ın “**bilinmekliğime muhabbet duyduğum**” buyurması ile bütün bu tecellinin zuhura geldiğini anlıyoruz. Çünkü O'nu tanımak ancak tecellilerini müşahade etmekle mümkündür. Bütün bu tecelliler O'nun kendisinden kendisine vuku bulmuştur. O halde bütün bu tecellileri idrak edebilecek olan varlığın yine O'nun bir parçası olan bir varlık olması gerekiyordu. Bu bilincin tecellisi insandır. Hüve'nin, kendisini bilmesinin tecellisi insandır. Çünkü insan, Allah'ın bir parçasıdır. “**Âdem'e ruhumdan nefes ettim**” (*Sâd* /72) âyeti ile beyan edilen insan varlığı O'nun bir parçasıdır. O halde insan Allah'ın en yakını oldu. İnsanın düşüncesi de, Allah'ın zatiyet-i ilâhiyesindeki kendinden kendisine olan tatbikatıdır. Çünkü insanın düşüncesi kendisine mi aittir, yoksa Allah'ın o kulundaki arzusunun bir tecellisi midir? Kişinin düşüncesi esasta, Allah'ın zatiyet-i ilahiyesinin kendisinden kendisine olan bilmesinin bir ifadesidir.

RUHUN HUSUSİYETİ NEDİR?

Kur'an'da “**RUH Rabbimin emridir**” (**emrindedir, işidir..**) (*İsra* 85) buyrulmuştur. Varlıklar cisim ve sıfat ile mukayyettir. Ancak ruh, cismaniyete tâbi değildir. İnsan ruhunu, ilâhi kudretin bir enerjisi olarak düşünmek lazımdır. İnsan ruhu yani enerjisi de belirli bir program ile mukayyettir, o programın dışına çıkamaz.

Ruh, Allah'ın “**Hayy**” ismine mazhardır. Çünkü ruh maddeye tesir ettiği zaman madde canlanır ve hayat bulur. İnsan, diğer varlıklardan, Allah'ın tesbit ettiği bu hususi enerji ile yani ruh ile ayrılmaktadır.

Ruhun bir programı olduğu yani belirlenmiş hususiyetleri olduğu anlaşılmaktadır. Madem ki ruh Rabbin bir emridir, o halde emir ne ise ruh odur. Ruh, Rabbin emri ile kayıtlı ve sınırlı olmaktadır.

Asaf bin Berhiya'nın, Melike Belkıs'ın tahtını bir “**an**”da getirmesi olayına Kur'an, “**HU'nun indinde kitaptan ilmi olan**” (*Neml/ 39-40*) âyeti ile tarif buyurmuştur. Kitaptan ilmi olan Asaf bin Berhiya'dır. Peki kitap nedir?

Varlıklar için Allah'ın arzuyu ilâhisi olan kitap, yani vücut kitabı, Allah'ın o gönüldeki lütfü, arzusu ve ih-sanıdır.

İlahi âleme intikalde ise ruhta daha ileri “**emir-ler**” de zuhur edecektir. Ruhun oradaki tatbikatı çok daha ileri olacaktır. Çünkü ilâhi âlemde Rabbin daha ileri hususiyetleri arzuları olacağı muhakkaktır. Nitekim Kur'an'da “**Mutlu olanlar ise, Cennet'tedirler; semavat ve arz durdukça orada temelli kalıcıdırlar; ancak Rabbin dilemesi müstesna.....(Hud/ 108)**” buyrulur. Bu sırada da işaret buyrulmuştur.

Ruh, bütün varlıkların üstünde terakkidedir. Ancak ilâhi âlemdeki durumuna göre daha ileri terakkisi olması gerekmektedir. Madem ki ruh ilâhi enerjiden bir parçadır, o halde ruhun terakkisi de kendisinden kendisindedir. Ruhun, terakki ettikçe daha ileri gelişmesi vardır. Yani ruh terakki ettikçe, ondaki “**emir**” hususiyetinde bir “**artma**” söz konusudur.

Ruh terakki ettikçe, ilâhi kudretin tam olarak idrak edilemeyeceğini idrak etmektedir. O'nu en iyi bilen Efendimiz; “**Yâ Maruf, kühü hakikatini hakıyla idrak edemedik....**” ilticasında bulunmuştur. Peygamberimiz miraç yaptığı, ilâhi âlemleri temaşa ettiği halde böyle buyuruyor. Esasta O'nu tanıdıkça O'nun bilinmezliğini daha ileri idrak ediyoruz.

Ruh; ebedidir, sonsuzdur. “**Ebed**” kelimesini nasıl ifade edeceğiz. Onun ebediyeti de kendisinden kendisindedir. O öyle bir ilâhi hakikat ki, öyle sonsuz ki, Allah “**ol**” emri ile yarattığı zaman yeni yaratılan varlık umumi yaratılışı, ilâhi nizamı bozmuyor. Yeni yaratılan varlık, diğer varlıklar sistemine adapte oluyor. Uyumsuzluk teşkil etmiyor.

Dinin esas hususiyeti, O'nu tanımak, öğrenmek, idrak etmektir. Ondaki cazibe insanı cezbetmektedir. Ondaki sonsuz yaratma arzu ve kuvveti insanı çekmektedir.

Bitiş, sonsuz olmayan içindir. İnsan varlığı devamlıdır. İnsan varlığı için bitiş yoktur. Bir misal olarak “su” verilebilir. Su, deniz olur, buz olur, bulut olur şekil değişir ama bitmez. İnsan varlığı da dünya hayatını tamamlar ilâhi âleme göçer ama bitiş yoktur.

Bütün varlıkların düşüncesi dünyaya göredir. İnsan, dünyanın makamı neyse ona göre değerlendirme yapmaktadır. Son zamanlarda çeşitli fikirler ileri sürülerek, insanları maddeye bağlı kılma fikriyatı işlenmektedir. Ancak bu konuya nazar edildiğinde dünyanın kendi kendine tesadüfen meydana gelmediği görülmektedir. Madde âleminde bile muazzam bir hesap kitap vardır.

Allah'ı idrak etmek için Allah'ın lütfettiği ilim ve bilgiye ihtiyaç vardır. Hz. Âdem, bu sebeple dünyaya gönderilmiştir. Dünyaya inen her insan, her an terakki ederek Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesini idrak etmeye doğru yol alır. Bunu idrak eden insan için bütün bu merhaleler bir amaca müstenittir.

Allah, İnkılâb-ı Kebir'de insanları topladığı zaman, onlardaki arzusu ne ise ve insan hangi makamda ise ona göre bir Allah idraki lütfedilecektir. Muhakkaktır ki Allah'ımızın insan varlığı için çok daha ileri arzuları vardır. İnsan, ilâhî âlemde de terakki ederek daha ileri bir Allah idrakine gelecektir.

Ruh, çok ileri makamları ihtiva edebilecek bir kapasiteye sahiptir. Sevgili Efendimizin; "**ölmeden önce ölünüz**" hadisinin bir mânâsı da; "**ölmeden önce öldükten sonraki idrake geliniz**," olsa gerekir.

Hüve'nin, kendisinden kendisine bilici olma irfaniyeti ile yaratmış olduğu insan varlığının terakkisi sadece bu âlemde midir?

İnsan, hem "**ruh**" hem "**beden**" olarak yaratılmıştır. Bu dünya yaşamına geldiğimizde, cismaniyet ağır basmaktadır, ama bütün bu âlemler ruhun tekâmülü için yaratılmıştır.

İnsan varlığının, Hakk'a intikal ettikten sonra da terakkisi vardır. Çünkü terakki eden cismaniyet değil ruhtur.

İnsanın çocukluğundaki düşünce anlayışı ile şimdiki düşünce anlayışı arasındaki fark ne kadardır? Tarif edilemez bir fark vardır. O halde insanda terakki eden cismaniyet değil ruhtur. Cismaniyet terakki etmiyor bilakis geriye gidiyor. İnsan gençliğinde yaptıklarını yaşlılığında yapamıyor. Ruh ileri gidiyor beden geri gidiyor. Ruh, bu alemden sonra da ileriye doğru terakki etmeye devam edecek. Bedenimizi bu dünyada bırakıp gideceğiz. O halde, dünyada en mühim olan şey ruhumuzu terakki ettirmek için yapmış olduğumuz çalışmalarlardır.

Bu yüzden, dünyayı ve olayları objektif bir görüş ile görüp ona göre hüküm vermek icap eder. İşte bizler maneviyatı bu noktalardan değerlendiriyoruz.

Maneviyatta terakki etmeye "**ahz-ı feyz**" denmiştir. O feyzin hususiyeti, ilâhî kudretin lütfetmiş olduğu arzuyu ilâhîdir. Biz, O'na iltica edersek Rabbimizi daha ileri idrak etmiş oluruz.

Kişi, ilâhî bir gönül ehli bulursa, dünyada da ahirette de yüzü güler. "**Rabbim bizi dünyada ve ahirette yüzü gülenlerden eyle**" duası vardır. Bunun mânâsı; "**Dünyada bizi senin arzu ettiğin gönle mülâki ettin ve yüzü gülen eyledin. Ahirette de öyle kıl**" şeklinde anlaşılabilir.

Velâyet, Allah'ın bu dünya için arzu buyurduğu noktada hitam bulduktan sonra ilâhî âlemde de devam edecektir. Allah'ımızın arzuları sonsuzdur.

İnsan, Allah'ın arzu buyurduğu emir neticesinde meydana gelmiştir. İnsanın ilâhî âlemdeki yaratılışında artık madde yoktur, ruh vardır. İnsan, ilâhî âlemdeki yaratılışında dünyadaki yaşamında ne kadar terakki ettiyse o makama göre yeniden yaratılacaktır.

İnsanın yaratılmasında bir hususiyet vardır:

Hz. Âdem'den evvel, Allah'ımız kendisinden kendisine idi. Bütün varlıkları yarattı ama hiçbir varlık kendi özelliğini tam olarak taşımadı. Allah'ın Musavvir'inde olan arzuları onlarda belirdi ama tam olarak zuhur bulmadı. O zaman Allah'ımız; **"Benim arzularımı ve düşüncelerimi, zevkimi, neşemi tam belirteceğim varlık "İnsan" olmalıdır"** buyurdu.

Hüve buyurdu ki; **"Ben insanı yarattım insanda pek çok arzularımı tatbik ettim, ama hayır! Ben kendimde öyle bir sonsuzluğu müşahede ediyorum ki bunların çok daha üzerinde...Ben bu zevkimi tadayım, kıyameti yapayım, sonra yarattığım insanda ve bu âlemlerde tatbik ettiğim arzularımın çok daha fevkindeki arzularımı tatbik edeyim, o zaman insanı en yüce tekâmül noktasına getiririm. Benim bu yüce arzularımı en ileri noktaya getirdiğim varlık olan insan tatbik edecektir."**

Kıyamet, yani İnkılab-ı Kebir insanlar için zahmet değil, rahmet olarak tecelli edecektir. İşte onun için bu dünya hayatındaki hususiyet burada düğümlenmektedir. Allah'ımız; **"Bırakın bunları Bana yaklaşımaya vesile arayın, (Maide 35) beni anlayın! tanıyın!"** Çünkü bu idrake gelenlere Allah'ımız âlem-i ilâhîde vazifeler verecektir.

İlâhî âleme göçtüğümüzde, yetişmiş olan manevi gönüllere bir hususiyet verilecektir. Allah kulunu dünya hayatında yetiştiriyor, terakki ettiriyor. İnsan varlığının bir nebze rızıklanması için dünyaya gönderilmesi tatbikatı var. Ama bunun bir manası olması lâzım. Dünyada terakki eden gönüllerin, ahirette de Allah'ın onlara verdiği neşeye göre bir tatbikatı olacaktır. O zaman, o gönüllerin musavvirinde ne varsa öylece Allah'ın onlardaki arzuları devam edecektir.

ASIL OLAN RUHÎ TERAKKİDİR

Terakki denilen husus nedir? Terakkinin kökeninde ne var bunlar hiç bilinmiyor?

Âlemlerin sahibi olan Allah, insanlığı daima ileriye götürmüştür. Bu gerçek karşısında insan, kendini var eden Allah'tan daha ileri mi olduğunu iddia ediyor?

Allah'ı alemleri yaratan ilâhî bir kudret olarak değerlendirmek bir makamdır ancak bunun üzerinde de bir şey var: Allah sonsuz bir kudret; hiçbir şeye muhtaç olmayan; kendinden kendine bir kudret. Bizler o kudretten yaratıldık. O kudreti idrak ettikçe ona yaklaşırız. O enerji bizde çoğaldıkça Allah idrakimiz artar, Allah'ı idrak ettikçe anlama enerjimiz yükselir. O zaman ilâhî kudreti daha ileri anlarız.

Â L E M - i İ L Â H İ

İnsanın Hakk'a intikal ettikten sonra da terakkisi var. Çünkü terakki eden ruhtur, cismaniyet değildir.

Peki, kişinin bu terakkisi neye yarayacak? İnsanın ruhundaki terakki Allah'ı daha ileri idrak ettikçe ona daha fazla yaklaşma imkânı verir ve ilâhî âleme intikal ettikten sonra yapılacak olan ve dünyadaki terakki ile kıyas edilemeyecek terakki için bir hazırlık olur.

Asıl olan ruhî terakkidir, çünkü insanların gideceği ilâhî âlemde insana lazım olacak olan ruhî terakkidir. İnsanlar ilâhî âlemdeki makamlarına göre vücut alır. İlâhî âlemde öyle sonsuz âlemler var ki, insanın ruhî makamı neyse gideceği yere uygun bir vücut lütfedilir. Onun için ilâhî âlemdeki vücut şekli için de bir kayıt konulamaz.

Ruhun daha ileri tekâmül etmesi neticesinde, vücut ona yetersiz hale gelir. Böylece bütün varlıklar aslına dönüşür.

HÜVE HAKİKATİNİ BU ÂLEMDE İDRAK EDEN İLÂHÎ ÂLEME BİLİNÇLİ OLARAK İNTİKAL EDER

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

**HZ. MUHAMMED İLE BİLDİRİLEN İMANI KABUL
EDENLER İLÂHÎ ÂLEME GİTTİĞİNDE "TAM" OLUR.**

İnsanın yaratılışındaki RUHÎ varlığı asıl olandır. Ve insan, kendisine lütfedilen ruhun ulaştığı kemâlat ölçüsünde ilâhî âlemde kendisine yer bulacaktır. İnsan ruhunun, dünya üzerinde "**beden**" olarak görünmesi "**bir nebze rızıklanmak**" ve ilâhî âlemlere hazırlanmaktır.

Peygamberleri kabul edenler, Allah'ın yeni ve ileri terakkilerini tasdik eden insanlardır. Bugün için de Hatmül Velâyet, geçmiş velâyet gönüllerini tasdik ederek onların kendi zamanlarında açmış olduğu hakikati kabul ve tasdik eder, ancak insanları Allah'ın açtığı yeni kemâlat arzusuna davet eder.

Allah'ın bütün peygamberleri ile indirdiği ilâhî ilmi tasdik eden ve en son Hz. Muhammed (s.a.v) ile bildirilen imanı kabul edenler ilâhî âleme gittiğinde "TAM" olurlar.

Hüve hakikati hakkında bilgi sahibi olan çok azdır.

ÂLEM - i İLÂHÎ

Kur'an-ı Kerîm'de; "**Ve kefa billahi hasiben / Hesap görücü olarak Allah kafidir**" (Ahzab 39) "**Sümme ileyhi merciukum / Sonra Hû'yadır dönüşünüz**" (En'am 60) buyrulmaktadır.

Hüve hakikatini idrak etmek, kulun keyfiyeti içerisinde değildir; bu değerlendirme Hakk'a aittir. Allah kime lütfettiyse ona elbette büyük bir rahmet lütfetmiştir.

"**Allah**", ilâhi yaratıcının âlemleri var ederken kullandığı tatbikat ismidir. Hüve, Allah ismi ile tatbikat yapmaktadır. Herkes, her makam sahibi, kendi makam idrakinde Allah'a hesap verecektir. **Hüve**'ye gelindiğinde ise her şey, her nokta Hüve'ye ait olduğundan makam tatbikatı ortadan kalkar. Hüve noktasında maksat hâsıl olduğundan ve hedefe ulaşıldığından artık makam tatbikatı görülmez.

Hüve, bütün isimlerden münezzehtir. Hiçbir isimle vasfedilip anlatılamaz. Hüve, Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesidir.

Hatmül Velâyet ile Âlem-i Â'mâ tedrisatı yapan gönüller, Hüve'ye daha bu âlemde "**döndürülen**" gönüllerdir. Bu, büyük bir ikram ve rahmettir. Hüve'ye döndürecek olan Hakk'ın kendisidir.

Elbette herkes Hüve'ye döndürülecektir ancak ne

zaman? Zaman verilmiyor ancak bu umum içindir. Velâyet ise daha dünyada iken, "**Hüve idrakine gelmek**" ile zaten Hüve'ye dönmüş olmaktadır. İşte velâyetin fazileti buradadır.

Allah'ımızın her isim ile ilgili arzusunun tahakkuku, o ismin ayan olmasıdır. Allah'ın, bütün isimlerden ve sıfatlardan münezze olan Hüve arzusunun tahakkuku ise Hatmül Velâyet'te zuhur ederek tamma ermektedir. Ancak bu erme sona ermesi mânâsına değil, kemal mertebesinden ayan olunması manasınadır. Allah'ımızın arzusu nispetince bütün varlıklar kendi yaratılış mazhariyetleri ölçüsünde bundan hissementtirler.

Her ismin bir odak noktası (merkezi) vardır. Hüve'nin bugün Hatmül Velâyet olarak zuhuru işte bu odak noktasıdır. Nitekim, "**nübüvvet**" Hz. Muhammed ile "**Gavsıyyet**" Hz. Abdülkadir Geylâni ile, "**piriyet**" Hz. Süreyya ile ayan olmuştur.

Hüve sırrının bu dünyada açılması, Allah'ın artık bu dünya yaşamında arzu buyurduğu anlayış ve idrakin hatmine gelindiğini işaret etmektedir. Bugün, zâtiyet zuhur etmiş ve Hüve açılmış ise insan vasfının bu dünya için taşıyabileceği idrak da son hadde varmış demektir.

Geçmiş bütün peygamberan ve evliya-i kiram haz-

ÂLEM - i İLÂHÎ

retleri Hüve'den görünmüşlerdir. Hüve'nin Hatmül Velâyet noktasında açılmasıdaki hususiyet, bu sırrın artık aşikâr olarak konuşulması ile Allah'ın başlangıçtaki arzusunun nihayete bağlanmasını işaret etmektedir. Bu nedenle daha ileri terakki için İnkılab-ı Kebir ile ilâhî âlem yaşantısının başlaması lazımdır.

“**Hatem**” kelimesi ile başlayan ilâhi hususiyetler, Allah'ın velâyet arzusunun, dünya hayatındaki programının tamamlanmakta olduğunu göstermektedir. Ancak velâyet sonsuzdur ve ilâhî âlemde de devam edecektir.

Bugün, eski anlayışların devri geçmiştir. Rabbimizin bu zamanki arzusu başkadır. **HÜVE her an yeni bir şendedir.** (Rahman /29) Allah'ımız, velâyet ile her devirde yeni bir şende olduğunu buyurur.

Velâyet konusu, Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesini anlatan bir konudur. Yaratmış olduğu varlıklar, Rabbimizin arzuyu ilâhîyesindeki programda suret ve madde olarak meydana gelmiş hususlar, bunların hepsi Hüve'nin bir arzusundan ibarettir.

Allah'ın zatiyet-i ilâhiyesi, yani HÜVE, dünya anlayışı içinde mütalaa edilmiştir. Ancak Lillahil Vahidil Kahhar'a giderken, bütün bu fikirler küsufa uğruyor. Zira, "**ahiret dünyanın zıddıdır**" buyrulmuştur. Ahirette bambaşka bir yaşam vardır. Onun içindir ki

geçmiş anlatımlar geçersiz oluyor. Bunlardan geçmek lazımdır. Dünyadaki din salikleri bu noktada takılıyorlar. Bu arzu, '**İnnehu alimün bi-zatissudur/ Sadırların zâtını bilicidir (çünkü zât ancak O'dur.)**' (Fâtır /38) sırrı ile insan kalplerine yazılıyor. Manevi ve maddi terakki eski anlayışa müsaade etmiyor.

Bu dünyada nihai nokta, Hüve'nin mevcudiyetini idraktır. Daha ileri terakki için ilâhî âleme intikal gerekir.

Bugün açılan, **Hüve hakikatinin ve Hatmül Velâyet hususiyetinin** daha ileri anlamı, ilâhî âleme intikal ettikten sonra mümkün olacaktır.

İnsan varlığının içinde yaşadığı bu dünya alemi, Allah'ı idrakte aciz kalıyorsa, Allah daha ileri idrak ve terakki için daha ileri âlemleri örneğin ahireti lütfedebilir. İnkılâb-ı Kebir bu âlemlerin tebdil olmasıdır.

İLÂHÎ ÂLEM

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Bilindiği gibi, dünya âlemi için "**fark âlemi**", İlâhî âlem için ise "**gayb âlemi**" denmiştir ki, bu da işlerin gayb'den fark âlemine çıkışını remzetmektedir.

Allah'ımızın yaratmış olduğu bu sonsuz gibi görünen âlemde, bazı arzularının cismaniyete dönüşerek sıfat varlığı olarak tezahür ettiği görülmektedir.

Bu dünyada görünen varlıklar için "**ben**" "**sen**" vardır, yani ikilik vardır. Peki, ilahi âlemde ne vardır? Sadece "**O**" vardır.

"**Ben**" "**sen**" sıfat makamıdır. Ahirete göçünce her varlık yaratıcısını hakkal yakın bilince artık ben, sen ortadan kalkar ve yalnızca "**O**" yani **Hüve** baki kalır. Artık ben de desen, sen de desen, bilinmiştir ki hepsinde O'nu yani Hüve'yi düşünüyoruz. İşte velayet, daha dünyaya hayatında iken bu makama ulaşmıştır. Nitekim evliya ben derken kendindeki O'yu yani Hüve'yi kastederek konuşmaktadır. Velâyet gönlünde "**Sen olan Benim**" ilhamı zuhur ediyorsa artık "**ben**" de dese söz hakkın "**Hakk**" da dese söz hakkındır.

Hüve anlayışında artık sıfat tecellisi ve idraki yeri-

Â L E M - i İ L Â H İ

ni zatiyyet anlayışına bırakır. Bu noktada konuşan kendisi, dinleyen yine kendisidir. Benim dese söz onun, kulum dese yine söz onundur. Şahsiyyet tanımlaması yani sıfatiyyet ölçüsü kalmadığı için artık sıfat mertebelerinde görülen haset, kıskançlık, sen dedin, ben dedim, o dedi.... gibi tartışmalar ve çekişmeler kalmaz. Hüve noktasında olanın zıddı yoktur. Karşıtı yoktur. O noktada olan, her varlıkta kendini görür.

Bu anlayış Zât-uz Zât- uz Zât kelimeleriyle işaret buyrulmuş ebedi bir makamı işaret eder. Zati veliler birbirlerini idrak etmeye yani daha ileri terakki etmeye çalışırlar, çünkü onlardan görünen ve konuşan Hüve'dir.

Zâtî velâyet, "**Bîvücuda** (vücudu olmayan) **demem asla vücud-u şeytan nedir**" idrakindedir. Gerçek tevhid budur. Kur'an'da; "**Onun vechinden başka herşey helâk olur**" (Kasas 88) buyrulmaktadır.

Sıfati tecelli mertebelerinde görülen tartışmalar, Zâtî tecellide görülmez. Çünkü Zâtî tecellide itiraz edilecek ikinci bir varlık yoktur.

Her varlık Allah'ın görünmesidir ama herkes aynı mıdır? Allah'ın her varlıktaki tecellisi değişiktir. Fark âleminde bu tecellilerin hususiyetleri idrak edilir.

Allah'ımız, görünmez vücud dalgası olan varlıkları

arzuyu ilâhîsi ile görünür yapmıştır. Allah'ın, gayb âleminde olan varlıkları halketmesi, "**yokluktan**" fark âleminde zuhur ettirerek varlık neşesi tattırmasıdır.

"**Lâ mevcude illa Hu**" yani O'ndan başka bir mevcut olmadığına göre, yokluk kelimesinin sadece bir tabir olduğu anlaşılmaktadır. Yokluk denilen de aslında vardır. Âlemde her şey "**var**"dır. Çünkü O vardır. Varlık da O'dur; yokluk da O'dur; her şey O'dur. O halde varlık-yokluk münakaşalarının sadece dünyamızdaki tabirler olduğu anlaşılmaktadır.

Fark âlemine kadem basan insan, dünyada yaşayarak zulmeti idrak ediyor. Dünyada gece ve gündüz , zulmet ve nura misallerdir. Aslında insan dünyada zulmettedir, gerçek nura ise asliyyetine rücû ettiğinde yani Allah'a kavuştuğunda ulaşacaktır.

İnsanlar karanlıklarda idi, bilgisizdi, Allah'ı tanımıyorlardı. Ve Allah insanlara peygamberler ve veliler göndererek onları zulmetten nura çıkarmıştır. Hakikatten habersiz olanlara irsal olunan peygamberler ve veliler ile insanlar hakikata ulaşmış ve zulmetten nura çıkmıştır.

Ehl-i zahir zulmeti zahmet, nuru ise rahmet olarak telakki ederek zulmeti reddeder. Ancak velâyet, müspe-tin de menfinin de Allah'ın nurundan halkolduğu idra-

Â L E M - i İ L Â H İ

kinde olarak müspetin anlaşılması için menfinin vazifeli kılındığı idraki içerisindedir.

İnsan varlığı da, sıfat olarak tezahür ettiği için her şeyi sıfata göre değerlendirmektedir. Ancak velâyet sıfat noktasının fevkinde olarak zâtiyet hususiyeti ile bu konuyu değerlendirmektedir. Maneviyat konusu velâyetin nasibidir.

İnsanların ilâhî âlem hakkında tam bir bilgisi yoktur. İlâhî âleme giden bir insanın, tekrar bu dünyaya geri gelmesi onun için ancak zahmet olur.

Rabbimiz, âlem-i ilâhîde bambaşka bir program tatbik edeceğini Kur'an'da işaret buyurmuşlardır.

Hz. Süreyya'nın ilahî âlemden bahsederken; "**Öyle bir sanayi-i ilâhîye ile karşılaşacaksınız ki şaşıracaksınız**" beyanında Hüve'nin ilâhî âlemde dünyada fiiliyata geçmemiş, zuhur bulmamış nice isim tatbikatlarının mer'iyete gireceği de işaret edilmektedir.

İlâhî âlemde dünya şartları yoktur. Hava değişik belki yok, tabiat böyle değil, yaşam buradaki gibi değil, duygular buradaki gibi değil, çünkü kesin iman, insanın duygularını değiştirir.

Allah'ımızın arzusunda olarak, bugüne kadar

yaratılmış olan dünya, âlemler, cennetler, cehennemlerin fevkinde olarak yaratılmış olan veya yaratılacak olan hususiyetler nelerdir bugün bu konular tezekkür ediliyor.

Rabbimizin nice bilinmeyen, sadece kendisinin bildiği arzuları vardır. Onları daha dünyada iken velâyet ile yetiştirdiği ruhlar ile ahirette tatbik edecektir. Velâyet bunun üzerinde durmaktadır.

Dünya tatbikatında, tek mil peygamberan ve evliyada Allah velâyet zevkini tatmıştır. Son olarak Hatmül Velâyet sırrı ve arzusu ile bütün peygamberan ve evliyadaki velâyet tecellisi hatme ermektedir. Ancak daha ileri ne olur, bunu bilmek mümkün değildir. Her an yeni bir şende olan Hüve'nin yeni yeni arzuları olacaktır.

DÜNYA ÜZERİNDEKİ VARLIKLARDAN SADECE İNSAN İLÂHÎ ÂLEME KADEM BASACAKTIR

İnsan, bütün varlıkların üzerinde bir mazhariyet taşır. O halde, El İnsan'ı Allah'ın bir görünmesi olarak görüp, onu her şeyden tenzih etmek icap eder.

İnsan yaratılmış bir varlık olarak, dünyadaki diğer yaratılmış ve sıfat mesabesinde olan varlıklar ile eşdeğerde görülmektedir. Hâlbuki insan zât tecellisidir. O zaman insan, sıfat mesabesinde olan diğer varlıklarla mukayese edilemez. Bu noktaya gelindiğinde tatbikatlar değişir.

Â L E M - i İ L Â H İ

Tenzih makamı, bugüne kadar hep Allah için yapılmıştır. O halde, neden insanı tenzih ediyoruz. Çünkü her şeyden münezzehtir olan Allah, varlıklar içinde sadece insandan tecelli etmektedir. İnsandaki tecelli, ZÂTÎ tecellidir. Her varlıktan Allah görünür ancak Allah İNSAN'dan tecelli eder.

Allah'ımız, bütün yarattığı varlıkları insanın emrine vermiştir. Yıldızları da, güneşi de, ayı da insanların emrine vermiştir. Yani sıfatları zâtın emrine vermiştir.

Sevgili Efendimizin, Kur'an'da zikredilen ayı ikiye bölmesi -(Şakk-ı Kamer) mucizesi- kendisinden sonra zühür edecek velâyette **“mer'iyette olacağının”** işaretidir. Sıfat, zâta verilmiştir.

Pirimiz Sultanımız Şeyh Muhyiddin Abdülkadir Geylânî Hazretleri şöyle buyurmuşlardır:

**"Zir-i destimde benim mürg-ü kebuter gibidir
Kümbed-i çarhı felek arz-u sema ve ahkaf"
(Feleğin çarkının kubbesi, yer, gök ve kum tepeleri
Elimin altında güvercin kuşu gibi titrer)**

Zâti tecellide varlık O'dur, başkası yoktur. İşte tenzih makamındaki hususiyet budur. Bu konu ilâhî âlemi işaret eden bir konudur.

İLÂHÎ ÂLEM VE SONSUZLUK

Matematikte sonsuzluk ile yapılan işlemler tarifsiz olarak kalmıştır. Demek ki sonsuzluk dünyaya değil ilâhî âleme ait bir konudur. Sonsuzluk âhirete, müddet ve sınırlılık dünyaya aittir.

İnsan cennette bir meyveyi yemeye kalktığında her ısırışında başka bir tat alıyorsa bu sonsuzluk nasıl ifade edilebilir?

Allah'ımız dünya yaşamını rakamlarla orantılı kılmıştır. İbadetler rakamla tespit edilmiştir. Herhangi bir şey tekrarlanabiliyorsa o tabiat kuralıdır. Rakamlara dökülüyorsa da fizik kanunu olur.

Tabiat, Allah'ın bir tatbikatıdır. Tabiat, Allah'ın bir arzu tatbikatı olup otomatikçe bağlanmıştır. Sebep-sonuç ilişkisi ile devam edip gitmektedir. Tabiatta her şey zıddı ile geçerli olmaktadır. Pozitif enerji negatif enerji ile birleşince cereyan olmaktadır. Erkek dişi ile birleşerek nesiller devam etmektedir. Suyu meydana getiren iki element yanıcı olan hidrojen ve yakıcı olan oksijendir. Ancak bu yanıcı ve yakıcı olan iki element birleşince ateşi söndüren su meydana gelmektedir.

Süregelen tabiat düzeninde, Allah'ın yeni bir arzusu da zuhur etse, yeni oluşan tatbikat diğer âlemlerle ve

Â L E M - i İ L Â H İ

unsurlarla koordineli olarak tatbikata girer. Allah, Zatî velisi eliyle kaderi dahi değiştirse, yine de ilâhî nizam, o arzuya göre yeniden şekillenir.

Varlık kendi başına bir şey değildir. Varlığın aslı iki şeyden mamuldür. Ruh ve nefis insanı meydana getirir. Tohum toprakla birleşir ağaç olur. Erkek ve kadın ile aile ve çocuklar meydana gelir. Bir varlığın olması için Allah'ın arzusu olması gerekir. Yani "**Allah ve arzusu**" her yaratışın, her varlığın esasıdır.

Allah'ı idrak mümkün değildir. Allah'ı ancak tecel-lisinde idrak edebiliyoruz.

Rabbimiz beş vakit namaz kılınmasını arzu buyurmuştur. Eğer bir ölçü olmasaydı sonsuz mu kılınacaktı? Burada sonsuz bir rahmet var. Rabbimiz beş vakit namaz kılanın namazını kabul edeceğini işaret etmektedir. Beş vakit namaz için ayrılan süre 15-20 dakikadır, ilâhî âleme göre ise yok hükmündedir. Burada esas olan Allah'ın arzusunu yerine getirmektir. Bazı kesimler insanları namaza zorlamaktadırlar. Ancak namaz, Allah'ın arzusunun yerine getirildiğinin idrakinde olan için makbuldür.

Pâk Muhammed Ali Hazretleri şöyle buyurmuşlardır: "**Bugün dünyada Allah'ı konuşuyoruz, yarın cennette de sonsuz seneler konuşacağız sonra birbirimize soracağız: Allah hakkında ne biliyoruz? Hiç!**"

"Allah'ı konuşmak" "*velâyet*"i işaret etmektedir. Yetişme konusu sadece dünya ile sınırlı bir konu değildir. Allah'ımızın "*el Hadi*" isminin tecellisi ilâhî âlemde de devam edecektir. Bu durum, Rabbimizin sonsuz rahmet sahibi olduğunu ve Allah'ı bilmenin de "**sonsuz**" olduğunu işaret etmektedir. Dünyada tahsil edilen ilim, ilâhî âlem ile kıyaslandığında bir nebze olarak tarif edilebilir.

ESAS RIZIK İLÂHÎ ÂLEMDEDİR

Beyân-ı İlâhî:

"Siz sadece yaşadığınız dünyaya nispetle beni idrak ettiniz. Halbuki daha nice âlemler yaratarak sizi daha ileri idrake vardıracağım, hayretler içinde kalacaksınız" .

Allah'ımız, arzuyu ilâhisinden bir isim lütfedip yarattıktan sonra, bu isim için bir kader-i malum, ecel ve rızık tayin etmiştir. Rızık hem maddi hem manevidir. Çünkü rızık hem bedene hem ruha lazımdır.

Rabbimiz, kulu için tayin etmiş olduğu rızıktan daha fazlasını kuluna vermek istiyor; Rabbimiz kulunun daha ileri geçmesini arzu ediyor.

Bu dünya, Allah'ımızın emir ve yasaklarına uyarak yürümek ve bu yürüyüşün neticesinde "**bir nebze rızık-**

Â L E M - i İ L Â H İ

lanma" yeridir. Bu dünyanın şartlarında nasıl yürüneceği ve nasıl rızıklanılacağı peygamberler ve veliler tarafından bildirilmiştir. Ancak Allah'ımız kuluna daha ileri rızık vermek arzusundadır. Bu da ilâhî âlemde olacaktır.

Bu dünyada alınan rızık cismani midir, ruhî midir? Dünyada alınan rızık cismaniyetle ilgilidir. Onlar bu dünyada kalır. Ancak dünyada alınan "**manevi rızık**" ile ilâhî âleme çıkılıyor. Ruhun kaydında dünyada yaşananlar kayıtlıdır. O kayda dünyada müdahale edilemez ancak Hakk'a yüründüğü zaman onun düğmesine basılıyor.

Allah'ımız kullarına birçok hasletler lütfetmiştir, ancak kul zannediyor ki, Allah'taki bütün hasletler kendisinde vardır. Hâlbuki o büyük günde meydana gelecek değişimden sonra, Allah'ın namütenahi zuhur bulmamış arzularının tatbikatı da görülecektir.

Allah'ı, Allah'ın arzu ettiği şekilde tanıyanlar ise ahirette devam edecek olan velâyet tatbikatında yer alacaklardır.

Allah'ımız, '**rahmeten lil âlemin**' olduğundan herkesi yerinden memnun edecektir. Kim hayatı boyunca neyin peşinden gitmişse ahirette de onu bulacaktır.

Hacc sûresi 66. âyetinde;

"Ve sizi ihya eden "Hüve"dir. Sonra sizi öldürür, sonra da sizi ihya eder." buyrulmaktadır.

Âyet Hüve'nin ilâhî programını işaret etmektedir. **"İhya"** hayat vermektir. Hüve, insanı evvela yaratıyor, onu dünyada yetiştiriyor sonra öldürüyor sonra da ilâhî âleme yakışır bir şekilde ihya ediyor. Kulunu, tekâmül ettirdiği hâl ve makamına göre yeni hayatına adapte olacak şekil ve surette ihya eyliyor. Bu anlatım tam tevhidi işaret etmektedir.

İLÂHÎ ÂLEMDE MÜSPET SONSUZDUR

Âdem ile Havva, itiraz sonucunda dünyaya indirilmişlerdir; dünyanın yaratılış tertibinde bu vardır.

Dünyada yaşamaktan murat, menfiyi müspet hâle getirmek içindir. Menfi düşünceden uzak olan tamamen müspet olur.

Şeçereye yaklaşmayından murat, "menfiyi talep etmeyin Allah'ın makbul tuttuğunu tercih edin" olsa gerekir. Allah'ımız insan varlığını dünyaya bu yüzden göndermiştir. Menfi olanı bırakıp müspet olanı tercih eden Allah'ın ikramına mazhar olur.

ÂLEM - i İLÂHÎ

İblis. Âdem ve Havva'yı "**ebedilik**" ile kandırmıştı. Ancak insan dünyaya indikten, müspet ve menfiyi tahsil ettikten sonra ebedi bir hayata kavuşacaktır. Ebedilik için Allah'ın sözünden çıkmamanın tahsili bu dünya hayatının yaratılış gayesidir.

Peki, Rabbimiz neden menfiyi kabul etmeyin müspet içinde yürüyün buyurmuştur? Müspet o kadar sonsuz ki insanın menfi olana ihtiyacı yok zaten. Mekir tatbikatına ilâhi âlemde hiç ihtiyaç yoktur.

Şeytan'ın, "**Dirilip kaldırılacakları güne kadar bana mühlet ver!**" (*Araf 14*) demesi mekir tatbikatının ilâhî âlemde tatbikat görmeyeceğini işaret etmektedir. Allah'ımızın; "**Sen mühlet verilenlerdensin**" (*Araf 15*) buyurması mekir isminin ebedi olmayacağını ancak dünya hayatı ile sınırlı olacağını işaret etmektedir.

Mekir tatbikatının ilâhî âlemde meriyetten kaldırılmasının mânâsı, Allah'ımızın mekir tatbikatını hükümsüz hale getirmesi demektir. Zira Allah'ımızın meydana getirmeyi murad ettiği yeni âlemlerinde arzu ettiği yaratılış seviyesi çok yüksektir ve bu maksatla kullarını esfele sâfilînden olan bu sıfat âleminde terbiye etmektedir. Mekir programının seviyesi yüksek âlemler için uygun değildir. Zira Allah'ta cem olduktan sonra Hüve'ye kalb olunarak yeni bir devir başlayacaktır. Ve o âlemlerde müspet sonsuz tahsil edilecektir.

Bu dünyadaki maddi bedenimiz, menfiye göre de teşkilatlanmış olduğundan menfiyi de yaşıyoruz. Bu şekilde teşkilatlanan bedeni, bu dünyada bırakıp Allah'a döndüğümüzde, müspetin sonsuzluğunun tahsili başlayacaktır. Yaşadığımız dünya, müspet-menfi esası üzerine kurulu olduğu için böyle yaşıyoruz ancak ilâhî âlem başka bir esas üzerine kurulmuştur. Oradaki sanayi-i ilâhîyeyi idrak etmek bugün için mümkün değildir.

Şu anda içinde yaşadığımız boyut ve onun fevkindeki boyutlarda nice müspet ve menfi tatbikatları vardır. Neredeyse esfele safilin âleminde bile bir sonsuzluk vardır. O halde ilâhî âlemdeki müspet terakkisindeki sonsuzluğu bir nebze olsun idrak etmek icap eder.

İlâhî âlemde müspeti tahsil için yaşayacağız. Dünya yaşamından murat, cennetlere layık bir kul olabilmektir. Cennet ahlâkına ve cennetlerdeki müspet tatbikatlarına hazırlanmaktır. Dünyada müspeti tercih ederek ilâhî âlemdeki sonsuz müspet hayatına hazırlanmak esastır.

Hülasa ahirette, "**mekir/aldanma/aldatma**" tatbikatı kalkacaktır. Cennetlerde müspet, cehennemde ise menfi tatbikatı devam edecektir.

Kur'an'da zikredilen "**Sibgatullah /Allah Boyası**", insanların belirli bir noktaya gelmelerini işaret etmektedir. Dünya yaşamında, menfi ile değil müspet ile

uğraşmak lazımdır ki Allah'ın ilâhî âlemdeki sonsuz tatbi-
katlarına insan kendisini hazırlayabilsin.

İLÂHÎ ÂLEMDE ALLAH İDRAKİ

Hiçbir insan, cismen ve manen birbirinin aynı de-
ğildir. Varlıklar farklı şekillerde yaratılmışlardır. Halbuki
hepsinin asliyeti ilâhiyesi Allah'tır. O halde, yaratılan
varlıklar Allah'ın sonsuzluğunu göstermektedir. O halde
Allah'ı tam manasıyla idrak etmek mümkün olmasa gere-
kir. Öyle ya bu sonsuzluğu idrak nasıl mümkün olabilir.
Rabbimizin "**Hüve her an bir şendedir**" (*Rahman/29*)
buyurmasıyla, her an yeni bir oluşum arzusunda olduğu
anlaşılmaktadır. O halde bu, "**Ben gizli bir hazine
idim...**" ilahi beyanı ile Allah'ımızın sonsuz arzular sahi-
bi olduğunu göstermektedir.

Allah'ın yeni bir arzusu zuhur ettiğinde, yeni olu-
şumun diğer oluşumlarla koordineli olduğu, ilahi nizamı
bozmadığı görülmektedir. Bu da, bütün bu arzuların sa-
hibinin tek bir kudreti ilahiye olduğunu göstermektedir.

"**Her istek bir kahırdır**" buyrulmuştur. Çünkü
insanlardan sadır olan istekler sıfati değerlendirmelerdir.
İstekleri yerine getirecek olan Zattır. Yani Allah'tır. Kişi-
nin arzusu, Allah'ın arzusuna tâbi olduğu oranda tatbikat
kazanır. İnsanlar her noktada Allah'a tâbidir. Ancak bu
tâbiyyetin farkında olmaları lazımdır ki bu imandır. Kişi,

Allah'a yaklaştıkça olaylara manevi yönden bakmaya başlar. Kişiden sadır olan istekler de Allah'ın arzusuna uygunluk göstermeye başlar.

Her ne kadar insanlar değişik meşrep ve düşüncelerde olsalar da, Allah'ın arzusunda birleştikleri ölçüde meşruiyet kazanırlar. Elbette insanlardan sadır olan istekler, düşünceler Allah'ın yaratmasıdır. Ancak, Allah'ın peygamberler ve veliler ile bildirmiş olduğu ilahi arzusunda birleşmek esastır. Asıl terakki böyledir.

İlâhî âleme göre "**an**" mesabesinde olan dünya yaşamında, insanın yetişmesi sadece bu dünya ile mukayyet olmasa gerekir. Sonsuzluk karşısında, bu dünya yaşamı neredeyse hiç mesabesindedir. İnsan bu dünya yaşamında "**madde**"yi görmektedir. Yani bizler bu âlemde cismani bir varlık olarak cismaniyetin terakkisini ağırlıklı olarak yaşıyoruz.

"Cennetliklere Rabblerini görmekten daha değerli bir şey verilmemiştir." (Hadis-i Şerif; Müslim)

İlâhî âleme intikal edildikten sonra, her yerde Hakk'ın müşahede edilmesi ve mücerret olarak görülmesinden murat, Allah'ın gelmesi ve Ben Allah'ım demesi olarak değil, bütün mevcudatın O'nun kudret-i ilâhiyesi ile yürüdüğüne arif olmaktır. Böyle bir durumda Allah'a iman vardı yoktu gibi mülâhazalar olabilir mi? Her yer-

Â L E M - i İ L Â H İ

de Onu gören için Allah var mıydı yok muydu gibi düşünceler olamaz. O zaman "**İman**" değişik bir vecheye bürünecektir. Artık bu noktadan sonra Allah'ın bu idrakten sonraki ileri merhaleleri idrak edilmeye başlanacaktır.

İlâhî âlemdeki bu kat'i iman noktasını, bu dünyada mürşid eli tutarak idrak ve kabul edenler büyük bir rahmet içerisinde dirler.

Mülk sûresi 12. âyetinde;

"Görmedikleri hâlde Rablerinden korkanlar için bir bağışlanma ve büyük bir mükâfat vardır." buyrulmaktadır.

İlâhî âlemde nice tecelliler görülecek ancak O'nun sonsuzluğu yine de idrak edilemeyecektir. Gerçek iman bu olsa gerekir. Kişi ne kadar ilâhi cereyan alıyorsa o kadar ileri iman ve idrak eder. Bu cereyanı almak ve vüs'ati yükseltmek için insan maneviyata dahil olarak Mürşid eli tutar.

İnsan, sadece bir nebze rızıklanmak için bu dünyaya gönderilmiştir. Bir vazife ile gelmiştir; bu âlemin değil, ilâhi âlemin malıdır. O yüzden, onu dünya kayıtları ve şartları içerisinde değerlendiremeyiz.

Bir nebze rızıklanmak için, bu âleme gönderilen insan için ilâhî âlemde de idrak etmesi icap eden hususlar vardır. Rabbimiz, âlemi ilâhîde bambaşka bir program tatbik edecektir. Cennet programında mekir tatbikatı yoktur. Yani terakki için elzem olan, dünyadaki müspet ve menfinin çarpışması şeklindeki mekir tatbikatı cennetlerde yoktur. Orada da terakki vardır ancak güzelin daha güzeli, iyinin daha iyisi şeklinde terakki olacaktır. Nitekim bir misal olarak cennet hayatını tasvir eden bir hadisi şerifte şöyle bildirilmiştir:

"Tarakları altın, terleri misktir. Her birinin, güzelliklerinden ötürü topuklarının ilikleri görünen iki eş olacaktır. Aralarında bozuşma, küsme olmaz. Hepsinin kalbi bir kişinin kalbi gibidir. Sabah akşam Allah'ı tespih ederler." (Buhari-Müslim)

Dünyada müspet ve menfinin çekişmesini esfele safilinde (dünyada) gördük ve terakki ettik. "Artık terakki bitmiştir, cennetlerde terakki yoktur" denirse, o takdirde Hüve'yi tahdide girişmek gibi olur. Halbuki O'nun rahmeti sonsuzdur.

Secde sûresi 17. âyetinde;

"Artık amel etmiş olduklarından dolayı karşılık olarak kendileri için nice göz aydınlıkları saklandığını hiçbir nefis bilmez" buyrulmaktadır.

Â L E M - i İ L Â H İ

Bu, çok daha ileri bir terakkiyi işaret eder. Bu, rahmetin terakkisidir. Çünkü "**Rahmetim gazabımı geçti** buyrulmuştur.

"Allah şöyle ferman etti: 'Salih kullarım için, hiç bir gözün görmediği, hiç bir kulağın işitmediği ve hiç bir insanın aklına gelmeyen şeyler hazırladım.' (Hadis-i Şerif Buhari-Müslim)

Bu noktada "**Âlem-i Âmâ** "işareti de vardır.

AHİRET HALLERİ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

MAHŞER HUSUSİYETİ

Nebe sûresi 17-20. âyetleri,

"Şüphesiz fasıl (kıyamet) günü mikat ile vakitlendirilmiştir. Sur'a üfürüldüğü gün, fevc fevc gelirsiniz! Semâ da fetholup, kapı kapı olduğu ve dağların hareket ettirilip, serab olduğu..." buyrulmaktadır.

Mikat, kelime mânâsı itibari ile bir iş için tayin edilen zaman veya yer olarak geçmektedir.

Fasıl (Kıyamet) günü de, mikat ile vakitlendirilmiştir. Hacc farızasında mikata girildiği gibi, kıyamet zamanı da, ilâhî âleme intikal edilmeden ve Sur'a üfürülmeden evvel mikata girilecektir. Sur'a üfürülmeden evvelki fasıl günü, mikat olarak değerlendirilmektedir. Fasıl günü geldiğinde, mikat şartlarına girilmiştir.

Hacc'da mikata girildikten sonra şartlar nasıl değişiyorsa, fasıl günü de ilâhî âleme ayak basmadan evvel şartlar değişecektir. Çünkü ilâhî âlemin şartları değişiktir.

ÂLEM - i İLÂHÎ

Ve Sur'a üfürülür; o zaman insanlar fevc fevc olarak kapı kapı olan semadan, tıpkı Hacca gider gibi ilâhî âleme intikal eder. Ancak herkes kendi makam mazhariyetine uygun olan, tâbi olduğu imam ile birlikte, kendi makamına uygun olan kapıdan girer.

Semânın kapı kapı olmasından murat, herkesin makamını işaret etmektedir. Ve artık maddi âlem nihayete ermiş, dağlar serap olmuş, madde olarak yaratılan her varlık geride kalmıştır.

Ta-Ha suresi 108-110. âyetlerinde;

"O gün (kıyamet günü) insanlar, dâvetçiye uyacaklar. HU'ya (davetçiye) karşı yan çizmek yoktur. Artık, Rahman için sesler kısılmıştır. Bu yüzden, fısıltıdan başka bir ses işitemezsin. O gün, ancak Rahmanın kendisine izin verdiği ve sözünden hoşnut olduğu O kimsenin (HU noktasının) şefaati yarar sağlar. Allah onların geçmişlerini de, geleceklerini de bilir. Onların ilmi ise HU'yu ihata edemez" buyrulmaktadır.

"Davetçi" Hüve'nin görüldüğü ve ilim lütfettiği her zamanın gönül noktasıdır. İtiraz edenlerin bu ilmi alma kapasitesi yoktur. Her zamanda, Hüve'nin görüldü-

ğü gönül noktasının bildirdiği hususlara uyan kurtulacaktır.

İnsanların o zamandaki arzularının makbul olup olmadığını o zamanın gönül noktası bildirecektir.

HAŞİR SIRLARI

Haşir, kıyamet günü halkın yeniden yaratılması, mahşer meydanında toplanması ve hesap görmesi gibi hususiyetleri işaret eden dini bir terimdir.

Kur'an'da "**her topluluğu imamları ile davet ederiz**" (*İsrâ /71*) buyrulması ile mahşer meydanında insanların bağlı oldukları imamları ile haşredileceği bildirilmiştir.

Bu ne demektir? İmam kimdir?

Peygamberler, veliler, zamanın sahipleri,...imamlardır. Onlar, **EL-İMAM** makam ve hususiyetindeki yetkili gönül noktalarıdır. Örnek vermek gerekirse; bir kişi daha dünyada iken Abdülkadir Geylani Hazretlerine muhabbet duysa, kendisini kalben ona bağlı hissetse, o kişi Abdülkadir Geylani isminin rahmet ve şefaate hususiyetlerinden nur alır. Çünkü o isim EL-İMAM makamını temsil eder. O halde, bir topluluğun ilahi bir isim ile haşredilmesi demek, o topluluğun hususi bir rahmete ve hususi bir şefaate mazhar olması demektir.

MAHKEME-İ KÜBRA

Allah'ımızın yakınlık verdiği gönüllerde ise tatbikat daha farklıdır. Allah'ımız, bu noktalardaki ruhları umumi enerji haline getirmiyor, çünkü bu noktalar maneviyatta çok ileri terakki ederek zaten ruhaniyete kalp olmuşlardır. Bu gönüller "**Allah'ımızın Mahkeme-i Kübra'sını açıp afv ve mağfiretine nail ettiği; "tehalleku bi-ahlâkillahi, vettassıfu bisıfatillahi"** yani; "**Allah'ın sıfatı ile sıfatların ve Allah'ın ahlâkı ile ahlakların**" nebevî sözü ile hakikat bulmuşlardır ki, bu noktaya vasıl olmuş olan gönüller fenafillâh ve bekabillah esrarlarının açılması ile Cenâb-ı Hakkın muhles kulları zümresine dâhil olmuşlardır. Bu gönüllere mahşer gününde hesap sorulmaz, halka şefaatçi olarak görüneceklerdir.

Vücut günahından kurtulmak, ancak risalet sahibi olan ilâhi gönül noktasının elini tutup yetişmekle mümkündür. Bu yetişme ile vücut varlığının Hakk'a ait olduğu idrakine gelinir ve selâmete çıkılır. Onun için makamı velâyette olanlar, vücudun sahibinin Allah olduğunu bildiklerinden bu günahattan emin ve salimdirler.

SAK SIRRI

Kalem suresi 42-44. âyetlerinde;

"Sak'ın sak'dan keşfolunduğu ve secdeye

davet olundukları o gün takat getiremezler...Gözleri haşyet içindedir, zillet bürür onları... Ve kendileri salim iken secdeye davet olunmuşlardı. Artık bırak beni ve bu sözü tekzib edeni. Onları bilmedikleri yerden derece derece yaklaştıracamız," buyrulmaktadır.

Hadis-i şerifte şöyle buyrulmaktadır: "Âlemlerin Rabbi Allah onlara, orada gördükleri en yakın bir sıfatta tecelli eder ve bu muvahhidlere: Ya siz ne bekliyorsunuz? Her ümmet ibadet ettiği şeyin ardına düşüyor, buyurur. Onlar da: Ey Rabbimiz! Biz dünyada iken, kendilerine en çok muhtaç olmamıza rağmen bu insanlardan ayrı yaşadık ve onlar ile arkadaşlık etmedik, derler. Bunun üzerine: Ben sizin Rabbinizim, buyurur. Onlar: Biz senden Allah'a sığınırız (iki yahut üç defa da) Allah'a hiç bir şeyi ortak koşmayız, derler. Hatta bir kısmı dönecek duruma yaklaşır. Sizinle o (Rabbiniz) arasında bir alâmet var mı ki bunun sayesinde onu tanıyabilesiniz, der. Onlar: Evet, derler (O Sak'tır). Sak'ın bir kısmı açılır, yürekten Allah'a secde eder olanların hiç biri kalmaksızın Allah onların her birine secdeye izin verir. Gizlenme veya riya olarak secde eder olanlardan her birinin sırtını Allah muhakkak tek bir tabaka hâline getirir. Secde etmek istedikçe ensesi üzerine düşer. Sonra başlarını kaldırırlar. İlk defa görmüş oldukları suret (sıfat) değişmiş olarak: "Ben sizin Rabbinizim", der. Onlar da: "Bizim Rabbimiz

sensin", derler. *Sonra Cehennem üzerine bir köprü kurulur ve şefaate izin verilir.*" (Ebu Saïd Hudrî) Yani Sırat Köprüsü üzerinden geçilerek şefaate-i ilâhîye ile cehennemden kurtulurlar.

Sak, Ahiret gününde Allah'ın o zamanın insanı vechesinde görünmesidir. O zamanın insanı simasında görününce velâyet hemen kabul edecek ve secdeye kapanacaktır. İkinci defa Allah tekrar temessül edecek (yani suret alarak görünecek), Velayetin haricindekiler O'nu yine reddedeceklerdir.

Bu defa her insan için, Allah'ı nasıl düşünüyorsa o simada görünecek, o zaman bütün Müslümanlar secde edeceklerdir.

Buradaki anlam: herkes Rabbini kendisinin idrakinde görmek ister. Velâyetin ise imanı tamdır. Velâyet, Allah'ın varlığı içerisinde kendisine vücûd izafe etmez. Her suretten görünen zaten O'dur, çünkü O'ndan başka mevcut yoktur.

Nitekim bu hususu işareten Hz. Süreyya;

**"Sak-ı bissakin ayırup aslı bilmekse meram,
Ede gör tâ ki Süreyya gibi izhar-ı kemal,"**

(Maksat sâkı bis-sâkı ayırıp bilmek ise,

"Süreyya " gibi kemâl göster) buyurur.

Sak-ı bissaktan ayırmaktan murad; Hüve'yi tasdik-tir. Velâyet aslını Hüve'de bilmektedir. Sakı bissaktan ayırmak, sıfatlara takılmamak, aslı yani Zâtı idrak etmek demektir.

Velâyet, Allah hangi makam ve surette göründü ise derhal kabul eder. Çünkü velâyet daha dünyada iken onu görmüştür. Velâyette "**Mutu kable en temutu/ölm eden önce ölünüz**" sırrı açılmıştır.

Dünyada, Allah'ın açılmış olduğu gönle iman etmeyenler ve imkân varken secde etmeyen kimseler manevî takat kazanamamış olduklarından, ilahî rahmete takat getiremez ve secde edemezler. Maneviyat ile ilgisi olmayan kimseye secde zor gelir.

Allah'ımızın, bir de "**asla kalbolmaktan**" sonraki tatbikatı vardır. Zira asıl bilindikten sonra da daha nice ilâhî tatbikatları Allah'ımız icraata koyar. Yani "**terakki**" sonsuzdur.

Sak'ın açılması tatbikatında Rabbimizin Mahşer meydanına el-İnsan olarak temessül buyuracağına işaret edilmiştir. O halde, Haşir tatbikatında da, Allah'ımızın "**İnsan**" arzusunun fiiliyatta olduğu görülmektedir.

Allah'ımızın, kullarına tekrar tekrar bilgi vermesi ahirette onlara sakını açması, onları kurtarmak içindir. Allah'ımızın kullarına olan rahmetini görmek lazımdır.

ARAF EHLİ

Araf suresi 46-50 ayetlerinde;

".....Ve Araf üzerinde öyle bir rical vardır ki (cennet ve cehennemliklerin) hepsini simalarından tanırlar ve henüz girmemiş ama ümit eden cennet ashabına "selâm üzerinize olsun," diye nida ederler. Ve gözleri ateş eshabı tarafına çevrildiğinde "Rabbimiz, derler, bizi zalimler kavmi ile beraber kılma."Ve Araf ashabı, simalarından tanıdıkları bir takım kimselere nida ederek "Ne topluluğunuz ne de kibirlenmeniz size bir fayda vermedi, derler. Bunlar mıydı 'Allah'tan bunlara bir rahmet nail olmaz' diye yemin ettikleriniz? Dahil olun cennete ne korku vardır sizler için ne de mahzun olursunuz. Ve ateş ashabı cennet ashabına "Allah'ın size verdiği sudan ve rızıktan bize de feyz verin," diye nida ederler. "Muhakkak ki Allah bu ikisini kâfiirlere haram eylemiştir," derler."

Cennet ashabı ile ateş ashabı arasında bir perde vardır. Araf ricali (Peygamberler, veliler, arifler ...) cennet ashabı olmaya namzet olanları da ateş ashabını da simâlarından tanırlar ve cennet ehline müzahir olurlar.

Allah'ın ikram-ı ilâhiyesi olarak bu noktayı ihraz etmiş olan gönüller, karşılıklarına gelen kimselerin cennetlik mi cehennemlik mi olduklarını bilirler. Böyle kimseler 'Araf Ricali'dir.

Araf Ricali'nin, zamanın İnsan-ı Kâmilleri olan risâlet noktaları olsa gerekir. Evliya, kendisine gelen kimseyi simâsından tanır ve onun halini arif olur. Ve henüz kurtulmamış oldukları halde kurtulmayı ümit eden kimseleri şefaathatleri ile selâmete çıkarır. Şu halde Araf Ricali'nin, Allah'ın rahmetinin icraata geçtiği zamanın risâlet noktaları olmaları gerekir.

Araf Ricali hitaplarına devamla; topluluklarına ve teşkilâtlarına güvenerek kibirlenenlere "**Allah'tan bunlara hiçbir rahmet nail olmaz,**" diyerek aşağıladıkları kimselerin esasen cennete girecek kimseler olduklarını bildirerek, o aşağıladıkları topluluğa "**Dahil olun cennete, ne korku vardır sizler için ne de hüzn,**" diyerek onları cennete koyarlar. Bu ifadeden anladığımız göre, Araf Ricali, kişilerin cennetlik ya da cehennemlik olmaları hususunda miyâr olan ve ilâhi hüküm ve şefaathat sahibi zatlardırlar. Ve Allah'ın izni ile cennet ashabını cennete dahil etmektedirler.

AHİRETTE ŞEFAAT HUSUSİYETİ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Sebe suresi 23. âyetinde;

"Ve Allah'ın katında ancak Allah'ın izin verdiklerinin şefaati fayda verir." buyrulmaktadır.

'**Rahmeten-lil Âlemin**' isminin müsaade ettiği ve yetki verdiği ve hiçbir zaman Allah'a eş koşmamış, tekellüm-ü lisanil kıdem makamı sahibi, Allah'ın kelâmını insanlara intikal ettirmeye mezun olan zat, o gün biiznilah şefaate edebilir. Cenabı Hakk, Reisül Mürşidin olma noktasına getirerek, onun lisanından hüküm lutfettiği gönlün şefaati kabul eder. Velâyet yakınlığı bulmamış olan kişiler ancak kendini görür. Velâyet makamında olan gönüller ise kendini görmez, Hakk'ı görür.

Şefaate ismi, Rahman ismine tâbidir. '**Hüve**', Rahman ismini bir gönle indiriyor ve o gönül, o isme mazhar olarak şefaate ediyor.

Allah'ımız, her ümmeti onların yaşadıkları devrin resûlü olan risâlet noktası ile ölçer ve değerlendirir. Dolayısıyla, bir ümmette yaşamış olan bir kimse, o devrin risâlet noktasında, Rabbimizin açmış olduğu hakikat üze-

ÂLEM - i İLÂHÎ

re değerlendirilmiş olur. Zira Resul, o devirde, Allah isminin mazharı olan gönül noktası yani “**zâtullahtır**”. Ve o gönül, ümmetine şahit olarak mahşer gününde görünecektir.

Sevgili Efendimiz Hatemen Nebiyyin olarak, kendisinden evvel ve sonra zuhur etmiş olan bütün risâlet noktalarına, nübüvvetten hatem olmakla, o risâlet noktalarının üzerine şahittir. Zira Âdem'den bu güne kadar zuhur etmiş olan bütün ümmetler ve o ümmetlerin şahidi olan gönül noktaları, Sevgili Efendimizin hakikati olan hakikat-i Muhammediye üzere görünmüş ve faaliyette bulunmuşlardır.

Bütün peygamberler ve veliler, Hz. Muhammed'e bağlıdırlar. Çünkü ilâhi âlemde, “*Deryayı Nuru Muhammed'den yani Muhammed Nur Deryasından halk olduk ve o makamdan ilham ve beyan aldık*” diyeceklerdir.

Allah, Sevgili Efendimizi bütün hepsinin üstüne şahit getirecek ve o da o peygamberlerden ne kelâm buyurduğunu söyleyecek ve kendi sözünü tasdik ederek, şehadet nuru tamamlanmış olacaktır. Çünkü her peygamber ve veli Allah'ın Deryayı Nuru Muhammed arzusundan ilham ve beyan almaktadır.

Bu ilmin ışığında, bugün İslâm'dan başka bir din yoktur; bugün hepimiz buna şahidiz.

Bütün bu rahmete rağmen, hala yanıfta ısrar edenler de olabilir. Hüve, vâz ettiği velâyetin ve ilâhi güzelliğinin karşılığını ahirette göremeyince yani hala inkarda ısrar eden kullar için gözü yaşlıdır. Hüve noktası, ümmetin bu hüsrânından dolayı hüsrân duyar. Sevgili Efendimiz, cehennemde gördüğü kullar için üzüntü duyar.

Hüve noktasından intişar eden bu hüsrân, beraberinde "**Şefaât**" zuhuratı doğurur, bu üzüntü olmazsa şefaât olmaz. Hüve'nin bu hasreti, kendisinden kendisine olan bir üzüntüdür.

Sevgili Pirimiz Hz. Abdülkadir Geylânî; "**O büyük günde öyle kimselere şefaât etmek için mücadele içinde olacağım ki şaşacaksınız,**" buyurmaktadır. Bu beyan, zamanın Resûlünün bütün âlemlere şefaâtçi olacağının ifadesidir. Zira zamanın Resûlü zamanın husûsiyetlerine göre şefaât eder.

Hataların idrak edilmesi, bazıları için bu dünyada, bazıları için de yevm-ül kıyamda olacaktır. İmandan sonra küfre düşülürse vecihler kararır. Dinin aleyhinde uğraşanların da, o günde yüzleri karacaktır. Ehl-i zâhir ulemâ, evliya hakkında ileri geri konuşur ama o günde, bu kadar muarız olduğu evliyanın, o kimselerin işlemiş olduğu hatalar için de şefaât ettiğini gördüğünde onların da utançlarından yüzü kararır.

Â L E M - i İ L Â H İ

Allah'ımız, bütün varlıkları isimlere tâbi kılarak değerlendirebilir. Allah'taki arzuyu ilâhi, isimlerle tecelli eder. O isimlerin zuhur bulması, Allah'ın arzusunun o isimlerde tecelli etmesi demektir.

"**Rahmetillah**" ismine tâbi olanlar, ebedi rahmette erdiklerinden kurtulurlar. Mürşid ismi Allah'ın rahmet ismidir. Nitekim Hz. Süreyya, "**Şu gönlüme gir keyfine bak**" buyurmuştur. Mürşid noktası kişiyi himaye altına alırsa, rahmet zuhur eder.

Hz. Pirimiz Abdülkadir Geylânî; "**Benim evlatlarım cehenneme girmez... Ve kim benim evladım olduğunu söylüyorsa o benim evladımdır**" buyurmuştur. Mürşid noktasına tam teslimiyet gösteren "**Rahmeten-lil Âlemin**" isminin mazhariyetinde selâmete çıkar.

CENNET-CEHENNEM

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

İnsanlar, her şeyi dünyevî yaşam değerleri ile değerlendirme alışkanlığı içerisindeyler. Burası esfele safilin yani aşağıların en aşağısıdır. Buna rağmen bu âlemdeki varlıklar da namütenahidir. Ama esfele safilin âlemi, ilâhî âlem ile kıyaslandığında belki bir nokta mesabesindeydir. O halde insan, “**ilâhi âlem**”in namütenahi olduğunun idrakinde olmalıdır.

Şimdi yaşadığımız bu boyut sıfat noktasındadır. Yaratılmış sıfat varlıklar esas alınarak ilâhî yaratıcı kudret ifade edilmemelidir. Çünkü sıfata bakarak zâtı tarif etmek eksik bir idrak olsa gerekir.

Maneviyat herşeyi Allah’a bağlar, çünkü Allah’a en yakın varlık insandır. Değerlendirmeler yaşadığımız âleme ve kullara göre olursa eksik olur. Değerlendirmelerin Allah’a göre olması lazım gelir. Nitekim Peygamberimizin hadislerinde bildirildiği şekli ile cennet âleminde insan bir meyve arzu eder, ağacın dalı uzanır arzu edilen meyveyi sunar. Yahut insan arzu eder, her hücrelerinden sadece sahibine bakan hanımlar yaratır; orada kapıya doğru yürümez kapı ona doğru gelir. İlâhî âlemde herşey insana tâbidir.

ÂLEM - i İLÂHÎ

İlâhî âlemde mekân algısı nasıl olacaktır? Bizler bu âlemde mekân ile mukayyet olduğumuz için bir yerden başka bir yere giderek mekân değiştirebiliyoruz. İlâhî âlemde ise ruhî bir varlık söz konusu olduğu için belki de mekân bize gelecektir. Bir kapıdan geçmek, belki de kapının bizim yanımızda belirmesi ile olacaktır.

Cennet boyutu, hangi fizik ve kimya kuralı ile değerlendirilecektir. Her âlemde Allah'ın sonsuz tatbikatları var. Fakat arzu edilen insandır, çünkü insan Allah'ın halifesidir. O halde herşey insana göre ve insan için yaratılmıştır.

Değerlendirme yaparken, Allah'ın insana verdiği değerden haberli olunması icap eder. Âlemlerde başrol insandadır. Diğer varlıklar dekordur, teferruatıdır.

Cennet bir makamdır. Bu makamda İblisin sıfat ve vasfının olabilmesi mümkün değildir. Âdem'in, zevcesiy-le birlikte sakin olacağı ve sükûnet bulacağı hâl cennet hâlidir. Esasta bu isimleri Allah'ımız halkeylemiştir. Allah'ımızın bu isimlerle meydana getirmiş olduğu makamlar ve hareketlerin esası, kıyamete kadar geçecek zaman içinde, o isimlerin hususiyetleri ile anlatılır. Esasen Âdem'in cennetten çıkarılmış olması, İblis'in tard edilmesidir. Bu bir tertib-i ilâhidir.

Şeytan, Âdem ve Havva'yı vesvese ile kandırmıştır. Bu vesvesede hâkim olan ana fikir "**yasaklanmış olan şecereye yaklaşması halinde melek olacakları ve ebediyen cennette yaşayacaklarıdır.**" Ancak 'İnsan'da birçok ruhanî hasletler, müspet ve menfi haller vardır. İnsanın bu halleri tahsil ve idrak etmesi icap eder. Âdem ve Havva'ya cennetlerde arzu ettiğiniz gibi hareket ediniz buyrulması, onların ruhlarına yüklenen nice hasletleri de işaret eder.

Cennette cemalî hal galiptir ve letâfet vardır. Dünyada ise celâl hali galiptir ve kesafet vardır. Âdem'in yaratılışından sonra cennete konulduğundaki ilk hali, cemalin galip geldiği bir haldir. Ancak kemale erebilmesi için celâli de idrak ederek tahsil etmesi şart idi.

Kişi, bulunduğu yer icabı olarak değerlendirme yapmaya meyyaldir. O bakımdan, dünyaya inerek tekâmül etmesi ve o şartlar icabı değerlendirmeyi de öğrenmesi icap eder. Müspet-menfi, her iki yansımayı da yaşayarak idrak etmesi lâzımdır.

Âdem ve Havva'nın Allah'a karşı işlemiş oldukları hata, O'nu dinlememiş olmalarından kaynaklanmaktadır. Bu kusurlarını örtmek istemişler ama muvaffak olamamışlardır.

Şeytan bu vesveseyi verirken onlara "**nasihat olsun diye bunları söylediğini**," bildirmektedir.

Cennet tarifi yapanlar, dünyaya göre bir tarif yapmaktadır. Geçmiş devirlerde yaşayan insanların cennet anlayışı ile bugünün insanının cennet anlayışı aynı mıdır?

Cennette huriler var denilmektedir. Peki, başka bir şey yok mudur? Cennet için anlatılanlar cennet hayatı için kâfi gelmekte midir? Cennette huri var, ancak huri bir varlıktır. Ama cennette onun üzerinde bir zevk ve neşe tatbikatı da olabilir. Bunun hususiyetleri açılmamıştır.

İnsanların yaratılmasından bugüne kadar olan her makamdan insanın, kendisine göre düşünceleri ve hepsinin başka başka cennet tasvirleri var. Bugünün de bir cennet anlayışı ve tarifi vardır.

Bugünün cennet anlayışında “huri isteyen kendi vücudundan bunu yaratabilir” diye tarif edilmektedir. Bu sözü bin sene önceki insanın idrak etmesi zor olabilirdi.

İnsan, bu dünyada enerjiyi maddeye dönüştürme yani “**yaratma**” kudretini eline geçirirse bunu hayra değil şerre kullanır. Bu gücü, diğer insanlara tahakküm etmek ve köleleştirmek için kullanır. İnsanın bu konuya müdahale etmek için yaptığı çalışmalar kıyameti çağırış-

tırmaktadır. İnsanın kendisini ilah yerine koymaya çalışması haddi aşmaktır.

Nefsin asıl tatmin yeri cennettir. Rabbimiz, âlem-i ilâhî’de bambaşka bir program tatbik edecektir. Cennet programında mekir tatbikatı yoktur. Çünkü ilâhî âlemde “**tevhid**” apaçık görünmektedir. Onun için ilâhî âlemde “**müsbet-menfi imtihanına**” ihtiyaç yoktur.

Allah'ımız kendisinden kendisine olan namütenahiliğin idraki için esfele safilin denilen bu âlemde, müspeti ve menfiyi yaratmıştır. Dünyada menfi kalkarsa sadece müspet kalır. O zaman bu dünyada tahsil etmemiz gereken “**Allah'ın namütenahiliği**” tam olarak idrak edilemez.

Cennetlerde menfi tatbikatine ihtiyaç yoktur, menfi tatbikatı dünya hayatında müsbet-menfi imtihanı olarak tamamlanmış ve bitmiştir. Cennetlerde müspetin detayları üzerinde namütenahi hususiyetler olduğu görülecektir. Müspetin terakkileri de namütenahidir.

Dünya hayatında, karı-kocanın ihtilafı söz konusu olabilir. Cennetlerde ihtilaf olmayacağına göre, ihtilaf sebepleri de kaldırılacak demektir. İlâhî âlemde karı-koca dahi olsa ihtilaf kabul edilmiyor. O zaman bir noktada buluşmaları lazım. Dünyada müsbet-menfi imtihanı terakki için vardır. Cennetlerde ise müsbet içinde terak-

ÂLEM - i İLÂHÎ

ki var; cennetler "**Güzelden daha güzel ne var**" âlemleridir.

Her terakkî etmiş nefis için bir cennet bulunur. Çünkü Rabb'imiz, aynı neşeyi ve meşrebi taşımayan insanları bir araya koymayacağını bildirmektedir. Aynı neşe ve meşrebi taşımayanlar birbirlerini iterler.

Hz. Süreyya; "**Gülistan eylerim billah ko tıksun ka'rî nirana,**" buyurur. Allah aşıkları varlıkların tecelliyatından üzülmezler. Zira onlar her yerde Allah'ı müşahade ederler. Allah'ın müşahade edildiği her yer, onlar için cennettir. Ehli Hakk, cehennemde bile cemal-i ilâhîyi müşahade etmeyi ister. Buna istinaden "**İlâhî aşk ile yanmış gönüller düşer mi şirk ü isyana**" buyrulmuştur.

Allah'ın velâyet gönülleri, mahşerde hesaba çekilmezler. Onlara ceza yoktur. Onların kıyameti, daha hali hayatta iken kopmuş, haklarında ilâhi hüküm verilmiştir. Allah'ın ebedî sulhüne mazhardırlar.

İnsanlar, cehennemi değerlendirirken de dünya yaşamını esas alarak değerlendirmektedir. Mutlaka ateş var diye düşünülmektedir. Peki, ateş olmadan yanmaz mı? Yalnız ateş mi olacak? Dumansız ateş de var.

Dünya yaşamında bile birçok yaşam şekilleri ve merhaleleri vardır. Benzer nizam, ilâhî âlem için de düşünülebilir. Yani ilâhî âlemde de nice merhaleler olacaktır. Dünya yaşamındaki bu terakkinin daha ilerisini ahiret âleminde de göreceğiz. Nitekim; "**gün gelir cehennemde ot biter,**" hadis-i şerifine göre orada da bir terakki olduğu anlaşılmaktadır. Gün gelir Cehennemde af ve mağfiret zuhur eder. Cehennem hayatının da bir merhale olduğunu düşünmek lâzımdır. Allah, dilerse cehennem tatbikatını kaldırabilir. Bu, yeni bir arzuya geçileceğini ve Allah'ın oradaki yaşam şeklini de değiştireceğini işaret etmektedir.

Kişilerin, kendi hayallerinden icat ederek taptıkları tanrıya ibadet etmeleri onları cehenneme uğratar. Hz. Peygamberimizin bildirmiş olduğu Allah isminin anlayışının şuur bulması için bir mürşide tâbi olunmalıdır. O nokta, bütün esmayı cem eden Allah isminin, o esmayı bağladığı ism-i azam noktasıdır. Allah'ın görünmüş olduğu ve tecellî ettiği "**risalet noktasının**" dışında bir "**risalet**" icat ederseniz bu kabul edilmez. "**Sedd-i azim**" sırrı, zamanının insanına imandır. O iman seddi yıkılınca, inançsızlık her şeyi bitirir. Öyle kişiler için cehennem işaret edilmiştir. Cehennemde sadece ateş düşünülmemelidir. Denilmiştir ki, herkes kendi ateşini getirir.

İnşikak sûresinde;

"Semâ inşikak ettiği (yarıldığında) zaman..".[1]

"Siz, (elbette) tabakadan tabakaya bineceksiniz."(19)

Şu anda insanlar "**esfele safilin**" dedir yani en alt tabakadadır. Üstümüzde yedi sema var, yedi semayı da geçeceğiz, herkes cehennemi görecektir. Cehennemde menfi şeyler vardır. Şüphesiz kişinin iman ve ameline göre değerlendirme yapılacaktır; suçlu suçunu itiraf edecektir. Sonra başka tabakalara geçilecektir. Oralarda da insanın terakki etmesi vardır. Allahın arzu buyurduğu kullar için cenneti ve cehennemi görmek mümkün olacaktır. Oralarda da bir af ve mağfiret umulur. Nitekim "**Rahmetim gadabımı geçmiştir**" buyrulmuştur.

Cehennem azabı, kâfirler için kötü bir varış yeridir. Her zamanın risalet noktasına itiraz edenler, cehenneme mülâki olduklarında, "**kendilerine bir "uyarıcı gelip gelmediği,"** (Mülk/ 8) ve "**Allah'ın her zaman için lütfeylemiş olduğu uyarıcıya uyup uymadıkları**" kendilerine sual eylenir.

Kişinin şu idrakte olması, onun selâmet bulmasına vesiledir: Her zaman için Allah'ımızın vazifelendirdiği

bir gönül noktası, bir uyarıcı vardır. Şahsen tanınmasa bile, Allah'ımızın bu tertibinin kabul ve tasdik edilmesi icap eder. Allah'ımız bu idrakte olanı bağışlayacağını bildirmişken, Allah'ımızın bu rahmetini red ve inkâr eden için kurtuluş nasıl olacaktır?

Mülk sûresi 9-10. âyetlerinde;

Onlar şöyle cevap verirler: Evet, doğru su bize, (bu azap ile) korkutan bir peygamber gelmişti; fakat biz (onu) yalan saymış ve: Allah'ın bir şey gönderdiği yok; siz olsa olsa büyük bir sapkınlık içindesiniz demiştik 'Eğer kulak vermiş veya akıl etmiş olsaydık, çılgın alevli cehennemlikler içinde olmazdık' derler." buyrulmaktadır.

Cehennem ehli, Allah'ımızın gönderdiği rahmet elçisini kendilerinin tekzip ettiklerini itiraf etmektedirler. Allah'ımızın, peygamberan ve evliya vasıtası ile gönderdiği ilmi ve rahmeti kabul etmemiş ve reddetmişlerdir. Allah'ımız bu reddedişi makbul tutmaz ve cezalandırır.

Cennet, Allah'ın kendisindeki müspet arzuların toplandığı bir surettir. Cehennem ise Allah'ın kendisindeki menfî arzuların toplandığı bir surettir. Rabbimizin dünya hayatını yaratmasındaki hikmetlerden biri de şöy-

ÂLEM - i İLÂHÎ

le olsa gerekir: İnsan, dünya hayatını yaşayarak nefsindeki müspet ve menfiyi idrak edecek, duygularının ve amelinin karşılığını ahirette bulacaktır. Yani kişide müspet duygular varsa, ona cennette yaşama imkânı verilir. Ve yine kişide menfî duygular varsa ona da cehennem uygun gelir. Böylece herkes kendi hasletine uygun makamlarda bulunacaktır. Nitekim; "**Cehennem ehlini cennete koysan lezzet bulası değil**" buyrulmuştur.

Her kişiye, Allah'ın o noktadaki zevkine göre, kendi arzusundan, bir cennet lûtfedilecektir. Allah, kulundaki arzusu ne ise ona göre bir cennet lûtfeder. Aynı düşünce, aynı fikriyat ve aynı ilimde olanların aynı yerde olmaları onlara rahmettir. Allah, kulundaki Rab tecellisine göre hüküm verir. Rab, terbiye eden manasınadır. Kişi nasıl terbiye olunduysa, o cenneti bulur. Allah söz konusu olduğunda tahdit koymak mümkün değildir.

Âl-i İmrân 14

"İnsanlar için hanımlar ve oğullar ve altın ve gümüşten yığılmış yığınlar ve salma beygirler ve nimetler ve ekinden şehvetlere muhabbet süslenmiştir. İşte bu dünya hayatının bir metaıdır. Allah'a yemin olsun ki en güzel sığınak HÛ'nun katındadır."

Âl-i İmrân 15

"Size bunlardan daha hayırlısını haber vereyim mi? de. Takvâ edenler içindir. Rableri indinde altından nehirler akan cennetler; kalıcıdırlar oralarda ve tertemiz eşler "ezvacün mutahhar" ve Allah'tan "rıdvan". Ve andolsun Allah kullarını görücüdür."

İnsanlar, makamları icabı çeşitli arzular taşırlar. 14. âyette Rabbimiz dünya nimetlerinden, 15. âyette ise geçici dünya nimetlerinin üzerinde olarak daimi Cennet nimetlerinden bahsetmiş, en sonunda bunların da fevkinde, Allah'ın hoşnutluğu (Rıdvan) olduğu ifade buyrulmuştur.

Âyette: "**ezvacün mutahhar**" yani tertemiz hale gelmiş eşler buyrulmakta bunun da üzerinde Allah'ın "**Rıdvan**"ı olduğu ifade buyrulmaktadır.

Rıdvan'daki hususiyet şöyle olsa gerekir: Kişinin kendi nefsinden halk ettiği varlık, ezvacün mutahhar'dır. Âlem-i ilâhîde Rabbimiz lütf-u keremiyle kişiye yaratma kudreti bahşedecektir. Rabb'imiz, Adem'i kendisinden halkettiği gibi, Adem'in eşini de Adem'in nefsinden halklemiştir. Kendi nefsinden olduğu için ikisi de birbirlerinden razı olacaktır. Kişide hakîm olan neşe ve zevk ne

Â L E M - i İ L Â H İ

ise, cennetini de o neşe ve zevke göre tertipleyip düzenler.

Rıdvan aynı zamanda, kişinin kendi iç hesaplaşmasından sonra, kendinden razı olarak felâha ermesi halidir. Rıdvan, kişiyi rahatsız eden bütün duygulardan kurtulup selâmete ermeyi de işaret eder. Menfi olarak görülen şeyler, müspet noktalar idrak edilsin diye zuhur bulmuştur; Ama menfi noktaya takılıp kalmak makbul değildir. Allah herşeyi zıddı ile yaratmıştır. Müspet ve menfi doğrudan doğruya Allah'ımızın Tevhîd'in idrak edilip kemâle gelinmesi içindir.

Âl-i İmrân 16

"Rabbimiz, muhakkak ki biz iman ettik artık bizim için günahlarımızı bağışla ve bizleri ateş azabından koru," diyen"

Âl-i İmrân 17

"Sabredenler ve sadakat gösterenler ve divan duranlar ve infak edenler ve seherlerde istiğfar edenler"

Âyette "**Biz iman ettik**" buyrulmaktadır. Kişi, Allah'ın kendisine lutfeylemiş olduğu makama göre iman eder. Gerçek iman; hiçbir arzuyu ve fikri, Allah'a eş koş-

madan, hiçbir beklenti olmadan yapılan imandır. İman derece derecedir. Mühim olan Allah'ın kendisinden kendisine olan imanında olabilmektir. **"Ya Rabbi bize senin lütfettiğin bir imanı nasip et"** duası makbuldür.

Âl-i İmrân 18

"Şehadet eder Allah ancak 'Hüve'den başka bir ilâh olmadığına ve melekler ve adalet ile kâim olan ilim sahipleri de. Ancak 'el Aziz', 'el Hakim' 'Hüve'den başka ilâh yoktur."

Allah'ımızın nizamında, **"tenzih"** etmek adına yapılan te'vil, yani her şeyi Allah'tan ayrı görmek şeklindeki değerlendirmeler ehli zahir tarafından yapılmaktadır; ancak Allah tarafından lütfedilen ilm-i ilâhi ile Allah nazarından bakıldığında her şey yerli yerine oturur. Allah'ı tahdid etmeye ve mecbur tutmaya teşebbüs gibi değerlendirmeler makbul değildir.

Manevi makamlara göre, çeşitli Cennet'ler vardır. Allah'ımız tarafından bir ikram olarak her makama, her anlayış ve idrake göre Cennet lütfedilir. Allah'ımız, kişiye kendi makamına uygun olmayan bir Cennet vermez.

Zati tecellide, "tayyip-necis, iyi-kötü, varlık-yokluk..." gibi bütün sıfati düşünceler küsûfe uğrar. "Herkesi cehennemden kurtarırım" sözü zatiyet noktasında olan veli içindir. Zati veli için, günah da sevap da esasta biridir. Kötülüğü yapan kötülüğün farkında değilse, o da bütün bunları bir program içinde yapmıştır.

Tûr sûresi 23-28. âyetlerinde;

"Orada (kadeh tokuştururlar); fakat bunda ne bir saçmalama, ne de bir günaha girme vardır. Ve tavaf eder onları, kendileri için, saklı inciler gibi gençler. Birbirlerine: "Doğrusu bundan önce ailemizin yanında bile korku içindeydik; Allah lütfedip bizi kavurucu azabdan korudu; doğrusu bundan önce de HU'ya yalvarıyorduk; Muhakkak Hüve el Berr (iyilik sahibi) ve er Rahîmdir" derler."buyrulmaktadır.

Hu noktasına bağlı olmanın mükafatı olarak, Cennet nimetleriyle ağırlanmaktadırlar. Kadeh tokuşturmak, manevi rızka da işarettir. Hüve'nin rahmetini, neşe ve sevinçle karşılıyorlar. "**Hüve el-Berr er-Rahim**" (iyilik ve rahmet) noktası, Allah'ın rahmetini insanlara intikal ettiren gönül noktasına işarettir. O gönüle tâbi olduklarından, Allah onlara Rahmet etmiş ve fenalıklardan muhafaza etmiştir.

Allah'a kat'i bir imanla gelindiği zaman, Allah'ın muhabbeti zuhur eder ve onlara dünya yaşamı ile alakası olmayan hususi bir yaşam lûtfedilir. Orada hiçbir yanlışlık yoktur. Orada hizmetçiler tavaf ederler. Bu, insanda "**Âdem**" sırrının tecelli etmesinden kaynaklanır. Melekler "**sırrı Âdem'i**" tavaf ediyorlar. Bu, Hüve'ye iltica edenlere Rabbimizin mükafatıdır.

Dünyadaki yanlışlıklar, insanları yoldan çıkartıyor. Cennette ise maneviyat hakkında yanlış birşey söylemek mümkün değildir. Çünkü yaşanmaktadır.

Zahmet olmadan rahmet olmuyor. Dünyanın zahmeti, müminleri rahmete götürür. Zahmetler, manevi gönülleri terakki ettirir.

Bir risalet noktasına tâbi olan, o risalet noktasının sahibiyetinde olan cennete gider. Her meşrep sahipleri, farklı kapılardan geçeceklerdir. Kapıdan geçmek boyut değiştirmek anlamındadır.

Rahman sûresi 56. âyetinde;

**"Oradadır insan ve cinnin el sürmediği, kasiratüt tarf (gözü başkasını görme-
yen) hanımlar"** buyrulmaktadır.

Gözleri eşlerinden başkasına bakmayan hanımlar (kasiratüt tarf) bulunmasından murad, Allah'ın insana

Â L E M - i İ L Â H İ

kendi vücudundan halk etme halini ihsan buyurmasına işarettir. Zira o hanımlar başka bir vücuttan halk olunmadıkları için sadece kendi halk oldukları vücuda teveccüh halindedirler. Bu bir manası ile nefsin kendi hakikatine teveccüh etmesini işarettir. Bu hakikatleri arif olduktan sonra, Allah'ın insana namütenahî ihsanları olacağı anlaşılmalıdır. Onlara insan ve cin el sürmemiştir. Sürmesi de maddî ve manevî olarak mümkün değildir.

Cennet ehli, devamlı olarak feyz-i ilâhîden hissemend olurlar. 'Altlarından nehirler akan cennetler'den murat bu olsa gerekir. Rabb'imizin ledün-i ilâhisinden, sonsuz feyz ve rahmet ırmakları akıtacak olan cennetlerini lutfedecektir ki bu büyük kurtuluştur.

Rabb'imizin, cennet ve cehennem arzusu ve tasavvuru vardır. Allah'ımızdaki arzular elbette meydana gelecektir.

Ahiretin bir hususiyeti de, kişideki duyguların vücut bulması olsa gerekir. Hayrın zuhuru cennete, şerrin zuhuru da cehenneme işarettir.

Biz, dünyevî olarak "**hayır-şer**" diye değerlendirmekteyiz ancak hayır da şer de tek yönlü değillerdir. Allah'ımızın insanlardaki tecellîsi olan zuhurata göre, çok

çeşitli cennetler vardır. Bir başka tarife göre de cennet, Allah'ın cemalini rüyet ile rahmete kavuşmaktır. Kişinin, nefsinin arzularının hepsini kendi vücudundan zuhur ettirerek zevk etmesi de, cennet olarak telâkki edilebilir.

Cehennemde menfînin nice kademeleri vardır. Cehennem, kudret-i ilâhîyenin tecellisinden doğan bir zuhurat olsa gerekir. Cehennem, dünyada terbiye olmayan nefislerin terbiye yeridir. Cehennem, menfinin en zorlu makamıdır.

Allah'ımızın makbul tuttuğu kullar, naim cennetleri içindedirler ve kendilerine ilâhî neşe ve sohbet ikram olunmuştur. Bu gerçek bir sevinçtir ve onlar bu güzelliklerden sarhoş olmazlar. Çünkü bu zevkler hayalî ve geçici olmayıp, devamlı tekâmülden doğan hakîki zevklerdir. Zira dünyevî sarhoşluk geçicidir. Ama ilm-i ilâhî ve manevi şuur, gerçek zevk ve rahmeti ifade eder ki nefis tayıp hale geldiğinde, onun mümessili olan hurîler de kendilerine ters değildir. Onların etraflarında, kendi idrak ve ilim kapasitelerinin temsili olan kâseler tavaf ettirilir. (*İnsan / 15*)

CENNET NEDEN MAKAM MAKAMDIR?

Kur'an'da cennetler anlatılırken, bu dünyada benzeri olmayan hakikatlerden bahsedilmektedir. O halde, insanın dünya yaşamında, kendisini cennetlerdeki çok ileri yaşam koşullarına hazırlaması ve ruhen yetişmesi

Â L E M - i İ L Â H İ

gerekir. Velâyet, sadece ilim ve bilgi değil, ilâhî âleme hazırlanmak ile ilgili bir hususiyettir.

Bütün anlayışlar ve idrakler değişiktir. Her insan topluluğunun, imamları ile davet edileceği hususu, bu noktadan da değerlendirilebilir.

"UKDELERİNİZ YAŞATILACAKTIR ENE RABBÛL ÂLEMİN"

İnsan, dünya yaşamında bir şey yapmak ister ama bunu gerçekleştiremez, içinde ukde kalır. Ancak Rabbimiz, kullarının içinde ukde olarak kalan şeyleri, bu dünyada fiiliyata koyamadıkları hususları, ilâhî âlemde gerçekleştirecektir. Çünkü, insanın içinde ukde kalan şey, ruhun programında vardır. İnsanın, "**ben bunu tatbik edemedim**" demesi doğru değildir. Eğer Allah'ımız yazdıysa, onu muhakkak fiiliyata koyacaktır. Bu âlemde olmazsa öteki âlemde muhakkak yapacaktır.

Bir misal olarak, birisi sevdiği kızla nişanlanmış ancak herhangi bir sebepten evlenememiş olsun. O kız ile evlenmek, o kişinin içinde ukde kalıyor. Ancak Rabbimiz, ruhun programında olduğu için bunu ahirette fiiliyata koyar.

BUGÜN HÜVE "HER ŞEY BENİM" BUYURUYOR.

O'nu, hiçbir şeye muhtaç olmayan, kendinden kendine ilahi enerji olarak düşünürüz. Cennet ve cehennem, O'nu daha ileri tahsil için yaratılmışlardır. İnsan, sifata takılıp kalmamalı, Zatı tahsile yani O'nu daha ileri tanımaya bakmalıdır.

İnsanın daha dünyada iken Hüve anlayışına varması, bu dünya yaşamı içindeki varabileceği en yüksek noktaya varması demektir. Dünyada bu idrakin açıkça ifade edilmesi ile ilahi arzu hatme ermiş olmaktadır. Maneviyatın tarihine bakılırsa, yaratıcı kudret için önce Rab dendi, İlahi kudret dendi, Tanrı, İlah..dendi, Allah ve Allah'ın yarattığı varlıklar.... dendi ama Hüve hakikati açılmadı. Hüve hakikatinin açılması ile Allah'ın yarattığı bütün varlıkların Hüve'nin zatında toplanması lazım gelir. Yani bugünkü terakkide “**sıfatın zata ilticası**” vardır.

Bu anlayış ve idrake varan için artık Âlem-i Â'mâ kapıları açılmış demektir ki o âlemde terakki Hüve'ye aittir.

SÜMME İLEYHİ MERCIUKUM / SONRA HU'YADIR DÖNÜŞÜNÜZ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

"Kur'an'ı Kerîm'de; **“ve kefa billahi hasiben/ Hesap görücü olarak Allah kafidir”** (Ahzap 33/39) ve **“sümme ileyhi merciukum / sonra HU'ya'dır dönüşünüz”** (En'am 6/60) buyrulmaktadır.

Hüve'nin açılması, Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesini açıp bilgi vermesidir. O zaman herkesin bu "**dönüş**" hususiyetini idrak etmesi icap eder.

İnsanın yaratılışından bugüne kadar terakkisini düşünürsek, sonsuz bir terakki olduğu görülmektedir. Allah'ımız'ın insanı bir nebze rızıklandırmak için dünyaya gönderdiği düşünülürse, ilâhî âlemde bu rızık sonsuz olarak devam edeceği de düşünülmelidir. Bu da, Allah'ın sonsuz olduğunu göstermektedir. İnsanın ebedi olarak ilâhî âlemde yaşayacak olması, bundan hissemend olduğunu işaret etmektedir. Bu idraki bizlere lütfeden Rabbimizi bilmek için dünya üzerinde azami gayret göstermeliyiz. İlk insanlardaki Allah ve din anlayışı ile bu zamandaki Allah ve din anlayışı arasındaki büyük fark bu hususiyeti işaret eder.

ÂLEM - i İLÂHÎ

Dünya hayatı, Berzah hayatı, Ahiret hayatı.... vardır. Esasen kişiye ihsan edilecek olan en güzel hayat, Hüve' hakikati ile hemhal olarak Hüve'ye döndüğünde olacaktır. '**Hüve**' hakikatinin açıldığı gönül noktasına iman ederek salih amel işleyenler ihya olurlar ve amellerinin en güzeli ile değerlendirilirler. '**Hüve**' kendilerini lâyemut (ölümsüz) kılar.

İnsanların dünyaya gelip gitmesinden murat, ruhen terakki etmesidir. Allah'ın insana lütfettiği hasletler, bir müddet kullanması için ariyeten verilmiştir. İnsan bu hasletlere dünyada sonsuz olarak sahip değildir. Öldüğü zaman dünyevi hasletlerini bu dünyada bırakıyor. İnsan göçtüğü zaman, kendisindeki "**ruhî**" hasletleri ile Allah'a döner. Bu dönüşte, Allah insana bir şey kaybettirmiyor, rahmeti sonsuzdur; hem dünyada hem ahirette rahmetini daima lütfeder. Önemli olan kesin bir iman sahibi olmaktır.

Kuvvet nerededir? Ruhtadır. Peki, ruh madde midir? Hayır! Değildir. Ruh kadın veya erkek olarak değerlendirilemez, ruhun cinsiyeti yoktur. Rabbimiz ruhun kuvvetlenmesini, mücehhez hale gelmesini istiyor. Mücehhez hale gelen yani terakki eden ruh ise daha ileri âlemlerde tatbikata girecektir.

Aşağıların en aşağısı olan bu Esfele Safilîn âleminde, "**bir nebze rızıklandıktan**" ve "**yedi nefsi ikmal**

edip, bu yedi nefsi Allah'a bağlayan” artık benlik-ten kurtulmuştur.

Allah'ımız, her nefis mertebesi için sonsuz âlemler lütfetmiştir. "**Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?**" (Zümer 9) ayeti hükmünce, her nefis kendisine lütfedilen âlemde olacaktır.

Dikkat edilirse, insan bu dünyada vefat ettikten sonra ilâhî âlemde yaşayacaktır. Şekil ve suret değişecek ancak asliyyet aynı kalacaktır. İnsanda, Allah'ın emri olan ruh vardır. O yüzden, hiçbir varlık insan gibi sonsuz değildir. Dünyada yaşayan diğer varlıklara, ilâhî âlemden bahsedilse ne anlayacaklar ki. Ama insan anlıyor. Sonsuzluk hissiyatı insanda vardır. Bu da, Allah'ın arzusundaki insanın bâki kalacağını işaret etmektedir.

Allah'ımız, rahmet sahibidir. Allah'ımız, madem ki insana bu sonsuzluk hissiyatını vermiştir. Bunu tatbik etmemesi kula azap olur. Allah'ımız, sonsuzluk bilgisini ve zevkini verdiği göre, bunu kullarına lütfetmesi umulur.

Bu dünyada Allah'ın kullarını yetiştirmesi vardır. İnsanlar, dünyada bu çeşitliliği gördüğünde, buradaki yaşamın ayrıntıları karşısında hayrete düşmektedir. Ancak bu yaşadığımız âlemler tertibi, "**bir nebze rızıklanma**" yerindeki tecellilerdir. İlâhî âlemi düşündüğümüzde, oradaki sonsuzluğu tam manası ile idrak etmek mümkün olmasa gerekir.

Allah'taki sonsuz ilim karşısında insan bilgisizdir. Bizler, Peygamberimizin bizlere verdiği düstur ile Rabbinin sonsuz bir kudret-i ilâhîye olduğunu, O'nun arzularının da sonsuz olduğunu ifade ediyoruz.

Bizler Allah'ı düşündüğümüz zaman, hiçbir şekilde eksik bir şey düşünmüyoruz. Çünkü Allah, kudreti ile her şeyi yapar. Bizim bilmediğimiz şeyleri de meydana getirir. Hüve'nin arzu buyurduğu ruhun terakkisinde bir sonsuzluk vardır. Bu dünya "**bir nebze rızıklanma**" yeri olduğuna göre, bu dünyanın fevkinde insanı "namütehâzır rızıkların beklediği" düşünülebilir.

Meryem sûresi 19/62. âyetinde;

"Orada boş lâf işitmezler ancak selâmdır. Orada, sabah akşam rızıkları hazırdır"

Âyette, "**sabah akşam rızıkları hazırdır**" buyrulmasındaki mânâ, manevi terakkiye işaret etmektedir. Sabah akşam rızıkları ile manevi terakki ölçüsüne işaret buyrulmuştur. İlâhî âlemde de manevi ilim ve terakki vardır.

İnsandaki velâyet tatbikatı, Allah'ın zâtîyetini anlatır. Kur'an'da; "**dönüşünüz HU'yadır**" buyrulması, insan varlığının 'Hüve'ye döneceğini işaret etmektedir. İnsan, nihayetinde asliyetine dönecektir. İnsanın asliyeti, bizatihî Allah'ın kendisidir.

ÂLEM-İ ÂMÂ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Yedi semâvat ve onun fevkinde olarak ilâhî âlemde de isim tatbikatları vardır. Bir misal olarak Firdevs Cenneti, Naim Cenneti... bunlar da bir isimdir. İlâhî âlem de, Hüve'nin isimler ile değerlendirdiği bir âlemdir.

Peki, isimler ile değerlendirilmeyen âlemlerdeki hususiyetler nelerdir?

Sevgili Efendimiz Miraç'ta, yeryüzünden Sidretül Müntehaya kadar olan mesafe ile Sidretül Müntehadan Âlem-i Â'mâ'ya kadar olan mesafenin karşılaştırılmasının kabil-i kıyas olmadığını beyan buyurmuş, ancak Âlem-i Âma ile ilgili olarak bir izahat vermemiştir.

Bir çok manevi gönülde, "**Size Âlem-i Âma tatbikatı yapılacaktır**" ilâhi beyanları lütfedilmiştir. Bu gönüller için cennet idraki ve nasibi farklıdır.

Bu konuları sıfatiyet idraki içerisinde değil, ruhaniyet idraki içerisinde değerlendirmek icap eder. Dünya hayatı bir an mesabesinde, ahiret hayatı ise sonsuzdur.

Sevgili Peygamberimizin miraçta, Âlem-i Â'mâ ile buyurmuş olduğu âlemi idrak etmek, onun hakkında bil-

ÂLEM - i İLÂHÎ

gi vermek mümkün değildir. Çünkü, o âlemi hiçbir şeyle kıyas etmek mümkün değildir. O, başlı başına ebedî ve sonsuz bir âlemdir.

Bu âlem gibi yedi semavat ve bunların üzerinde cehennemler, cennetler, onların üzerinde Sidret-ül Mün-teha yani varlıkların bitiş noktası vardır. Ondan sonra Âlem-i Â'mâ'ya işaret edilmiştir.

Âlem-i Â'mâ nedir? Peygamberimiz, Ashabın; **"Varlıklar yaratılmadan evvel Allah neredeydi"** suâline karşılık; **"Altında ve üstünde hava olmayan Âlem-i Â'mâ'da idi"** buyurmuştur.

Yedi semanın sadece birini görüyoruz. Ötekilerde neler var bilemiyoruz. Peygamberimiz; "Dünya semasından Sidret-ül Mün-teha'ya olan mesafeyi ölçmek mümkün değildir. Sid-ret-ül Mün-teha'dan Âlem-i Â'mâ'da Hakk'ın huzuruna olan hususiyeti ifade etmek mümkün değildir." buyurmuşlardır. Allah'ın âzamet-i ilâhîyesi karşısında, edeb-i ilâhîyeye gelmek lâzımdır.

Âlem-i Â'mâ diye bahsedilen o ilâhî âlem, Allah'ın açılmamış isimlerinin ve bilinmeyen namütenahi arzularının âlemi yani tecelli etmediği isimlerin âlemi şeklinde ifade edilmektedir. Bu sadece bir anlatım şeklidir. Biz o âlemin namütenahi sonsuz olduğunu, Allah'ın arzularının ve isimlerinin namütenahi olduğunu ifade etmek için

söylüyoruz. Yoksa, o âlemi anlatmaya sözler kâfi gelmez. O'nu ifadede aciziz. O âlemde Allah'ın velâyeti, Allah'ın kendisindeki hususiyeti meydana çıkmaktadır.

Sevgili Peygamberimizin; "**Ya Maruf, kühü hakikatini hakıyla arif olamadık**" hadisindeki hususiyet, Âlem-i Â'mâ'yı da işaret etmektedir. Bu hadisi şerif, O'nu tam mânâsı ile idrak etmenin mümkün olamayacağını ve Allah'ın namütenahiliğini gösteren bir beyan-ı ilâhîdir.

Âlem-i Â'mâ nedir? Hiç kimse bilmiyor. Bilinmeyen şey nedir? Hüve'nin kendisi... Kendisini tenzih ifadesi ile zikredersek işte O, Hüve'dir.

Allah'ımızın yaratmış olduğu Âlem-i Â'mâ zevklerinin tecelli ettiği nice âlemler, nice deryalar var. Bunları bilemiyoruz. O yüzden Âlem-i Â'mâ için şudur da diemiyoruz.

Üst üste yedi sema (boyut), onun üzerinde cehenemler, onun üzerinde cennetler, bütün bu âlemlerin sınır noktası "sidret-ül münteha" ve bütün bunların üzerinde Âlem-i Â'mâ... onun artık ne hesabı var, ne de tarifi var...

Her varlık, Hüve'nin ilâhî nizamı ve programı içerisinde. Daha yedi sema hakkında tam bir idrak söz

ÂLEM - i İLÂHÎ

konusu değilken, Âlem-i Â'mâ nasıl idrak edilebilir? İnsan varlığının bu dünyadaki kapasitesi, Âlem-i Âmâ'yı ihata edecek ve idrak edecek bir mazhariyette değildir.

Sevgili Efendimiz, miracında bütün bu âlemlerin fevkinde Rabbi ile buluşmuş, bütün miraç safhalarından sonra ise yatağının hala sıcak olduğu bildirilmiştir. Bu konuyu aklın ihata etmesi kolay değildir. Ancak, bütün varlık âleminin ve her varlığın Hakk'a ait olduğu düşünülürse, bu konu bir nebze olsun idrak edilebilir. Allah'ımız, kendi varlığından teşkilatlandığı bir varlığı nerede düşünürse o varlık oradadır. Allah için zaman-mekân kaydı yoktur. Zaman ve mekân yaratılmış varlıklar içindir.

Sevgili Efendimiz Miraçta âlemleri geçerken, o âlemlerin tecelliyatı zuhur eder. Burak ile başlar, Refref ile devam eder. Her makamı geçişte o makamın tecelliyatının ismi olarak zuhur eder. Âlem-i Â'mâ'da arzular sonsuzdur fakat isim yoktur, idrak vardır.

Peygamberimiz miraç yapmış ancak Âlem-i Â'mâ'yı açmamıştır. İçinde bulunduğumuz feza âlemi gibi yedi tane sema yaratmış Rabbimiz. Bütün bunların üstünde ilâhî âlemden bahsediyoruz. İnsanlar daha bir yıldızdan bir yıldız olan milyonlarca ışık yılını idrakten aciz iken, daha kendi yaşadıkları boyutu idrak edememiş iken, yedi boyutun üzerindeki sonsuzluğu nasıl idrak edecektir?

Bütün boyutlarda cereyan eden olaylar, Allah'ın nizamı içerisinde. Aynı mekânda, farklı boyutlarda yaşayan farklı yaşamlar vardır. Boyutlar farklı olduğu için birbirine müdahalesi yoktur. Her boyut kendi hususiyetini yaşıyor.

Sidret-ül Munteha'ya kadar olan varlıkları düşündüğümüz zaman, bu varlıklar ve tatbikatlar insan düşüncesinin çok üzerindedir.

Sidret-ül Munteha, sıfat olarak yaratılan varlıkların sınır noktasıdır. Bu âlemden, Âlem-i Â'mâ'ya kadar olan hususiyetler de namütenahidir.

Âlem-i Âma'da, buradaki sıfatlar âlemine benzemeyen, onun da fevkinde bir âlem tasavvuru olduğunu düşünmek icap eder.

Bu sonsuzluğu düşündüğümüzde, son derece ileri ilim ve bilgi vardır. Rabbimiz, bu iman ve idrakte olanlara bu hususiyetleri müşahede ettirir.

O zaman insan, aklını başına alıp maneviyatta doğru yürümeye bakmalıdır. O zaman Rabbimiz, **"Ey kulum! Eğer sen Beni Benim tarif buyurduğum gibi tanıdıysan o zaman Ben de seni Âlem-i Âmâ'daki hususiyetimin içine dâhil ederim"** lütfunu yapar.

Kur'an'da, cennet ve cehennemden evvel yedi sema (yedi boyut) olduğu işaret edilmiştir. Bütün bu tatbikatı, Sevgili Peygamberimiz açmış anlatmıştır. O halde ,bir insanın bu makamlara kadar yükselebileceğinin tebşirâtı, Hz. Muhammed ile yapılmıştır. Velâyetten pek çok gönül noktası, Hz. Muhammed'e tâbi olarak onu tam tasdik etmiş, Allah'ımız da onlara miraç lütfetmiştir. Ancak velâyet, Peygamberimiz bahsetmediği için Âlem-i Â'mâ'dan bahsetmemiştir. Çünkü bahsetmiş olsalardı , bütün varlık âlemi oradaki enerjiye göre değişmek zorunda kalırdı. Çünkü oradaki enerji muazzam bir enerjidir.

Kur'an, her âlemde oranın şartlarına göre açılıp tefsir edilir. Bu dünyada yapılan tefsir, bu dünyanın şartlarına göredir. Bu dünyanın Kur'an ve Allah anlayışı, kendi şartlarına göredir. Başka bir âlemde, oranın yaşam ve idrak şartları değişik olduğundan, oranın şartlarına göre bir anlayış söz konusudur. O âlemlerde de Allah'ın programı vardır ama orada yaşam değişiktir.

Âlem-i Â'mâ namütenahidir, onu bilmek mümkün değildir. Âlem-i Â'mâ'da, Allah'ın zâtîyetinin etrafında tavaf eden ne hususiyetler var bilemiyoruz. Bu konuşmalar, o sonsuzluğun bilinemeyeceğini idrak etmek için yapılmaktadır. Asıl mesele şudur: "*Allah söz konusu olduğunda*

hiçbir kayıt konulamaz", ancak, Allah'ı sonsuz olarak bilen için, sonsuz gibi görünen bu varlık âlemini bilmek mümkün olabilir. Maneviyatın güzelliği buradadır. Maneviyat, insanı sonsuz bir idrake ulaştırmaktadır. Allah'ı bilmek, en güzel idraktır. Şükür, bunun için yapılır.

Allah'ımızın arzusu olan çeşitli tecelliler, insanda zuhur edebilir. İnsan kendisini bu tecelliye göre değil, o tecelliye kendisinde icra edene göre değerlendirmelidir. O zaman, daha ileri bir idrak zuhur eder.

Allah'ımızı yalnızca yaratmış olduğu bu âleme göre anlarsak, ilâhî kudreti tahdid etmiş gibi, kısıtlamış gibi oluruz. Allah'ımızın bu tertibinin dışında da nice ter-tipleri vardır. Bunu kim bilebilir?

Kimi insan var, bizim yaşadığımız bu esfele safilin âlemini düşünüyor, kimi insan var, bu âlemin fevkinde olarak yedi semavatı, cehennemleri, cennetleri, sidret'ül Münteha'yı ve Âlem-i Â'mâ'yı düşünüyor; yani Allah'ı sonsuz olarak düşünüyor.

Bu âlemlerin dışında, Allah'ımızın âlemleri ve arzuları var mıdır? Elbette vardır; yok demek Allah'ın yaratma arzusuna tahdid getirmek olur. Bizim varlığımız dışındaki varlıkları düşündüğümüz zaman, Allah'ın namütenahiliğini görüyoruz. Hususiyede olarak bu namütenahiliğin tatbikatları velâyette vardır. Mürşid elinde derviş "**sonsuzluk idraki**" kazanır.

Â L E M - i İ L Â H İ

İlâhî kudret sadece yaratma ile sınırlı değildir. İlahi kudret denilince, yalnızca yaratılış akla geliyor. Oysa O'nun sonsuzluğunu düşünürsek, bizim bilmemizin mümkün olamayacağı nice sonsuz hususiyetlere de sahip olduğunu idrak etmek gerekir.

Bütün varlıklar asliyet-i ilâhîyeyi arzu eder.

Bu zamanda, yedi semanın ve esfele safilin âleminin de fevkinde bir Allah anlayışı ve idraki söz konusudur. Âlem-i Â'mâ ile ilgili olarak eğer Rabbimiz lütfedip bildirirse onu da bilebiliriz. Bilmesi Allah ile olan için sonsuzluk vardır.

İnsanlar daha kendi "**boyutlarındaki**" varlıkları tam manası ile idrak edemez iken, diğer boyutlardaki tecelliler hakkında ne söyleyecektir?

Rabbimiz, bütün varlıkları yaratmıştır. Sidret-ül Münteha'ya kadar olan varlıkları düşündüğümüz zaman, bu düşünce sonsuzluğu çağrıştırmaktadır. Bu düşünce insan havsalasının üzerindedir.

Sidret-ül Münteha, sıfat olarak yaratılan varlıkların nihayet sınırıdır. Bu âlemden Âlem-i Â'mâ'ya kadar olan varlıkları kabul ve tasdik ederek iman edenler için Rabbimiz; "**Sizler Benim namütenahi olduğum idrakine tam olarak vardınız**" buyurur. Çünkü bu anla-

yış, Allah'ı sonsuz olarak idrak etmek manasınadır. Yani bu sonsuzluğun farkına varmaktır. Çünkü Allah'ı tam manası ile bilmek mümkün değildir. İşte bu Allah anlayışında büyük bir merhalelidir.

Allah'ımızın sonsuzluk arzusunun, Âlem-i Â'mâ'da da sonsuzluk olarak devam edeceğini düşünüyoruz. Âlem-i Â'mâ'da buradaki sıfatlar âlemine benzemeyen, onun da fevkinde bir âlem tasavvuru olduğuna iman ediyoruz.

Âlem-i Â'mâ'da, yeni âlemler arzusu ile Rabbimiz nice âlemler yaratır. O yüzden, orası hususiyede kalmıştır. İnsanların değerlendirmeleri dünya ile sınırlıdır. Ancak dünyada Allah'ı idrak etmek istemeyen insanların da çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Bazı insanlar da, kendi düşüncelerine göre Allah'ı tarif etmeye kalkmaktadırlar. İnsan, maddi varlığı ile dünyevî düşünmekte ve Allah'ın zâtîyyetini de maddeye bağlamaya çalışmaktadır.

Âlem-i Â'mâ, Allah idrakinde yeni bir başlangıcı işaret etmektedir. Rabbimizin nice bilinmeyen, sadece kendisinin bildiği ve tecellisini görmek istediği arzuları vardır. Onları, velâyette yetiştirdiği ruhlar ile tatbik edecektir. Velâyet bunun üzerinde durmaktadır.

Â L E M - i İ L Â H İ

Allah, bütün varlıkları isimlerle halk etmiştir. İsimlerin hatim olması ile inkılab-ı Kebir'e gidilmektedir. Çünkü hatim aynı zamanda nihayeti de işaret etmektedir. İsimlerin tamamlanması demek, dünya üzerindeki tatbikatının nihayeti manasınadır. Hitam olan isimler, ilâhî âlemde daha derin ve daha ileri bir mana ifade edecektir.

Manevi ahlâk: Allah'ın lütfetmediği bir şeyi söylememek, maneviyatı kullanarak insanları ifsat etmemektir. Bunlar ana düsturlardır.

Velâyette idrak, kişinin kendisinden kendisinedir. Kişi kendi varlığını ifna ettiğinde, Hakk'a teslim olmuş olur.

Âlem-i Âmâ söz konusu olunca varlık, isim, sıfat hepsi küsufa uğrarken bilmediğimiz isimler, varlıklar, sıfatlar konusunda ne söylenecektir.

Hz. İmam-ı Ali'nin Peygamber Efendimizin "**Kânellahu ve lem yekûn mâahu şey'un / Allah vardı ve onunla birlikte hiçbir şey yoktu**" sözünü söyleyenlere "**elân(şimdi) dahi öyledir**" buyurduğu gibi bugün de Hatmül Velâyet, Hatmün Nübüvvet ve Şah-ı Velâyet'in sözlerini aynen tasdik ederek "**Elân dahi öyledir, İlâhî âlemde de öyledir**" buyurur.

İNSAN ÂLEM-İ ÂMÂ'YA KADEM BASACAK MIDIR?

Bu dünya üzerindeki varlıklardan hiçbirisi ilâhî âleme kadem basmayacaktır. Sadece insan ilâhî âleme intikal edecektir. Sadece insan, Allah'a mülâki olacaktır.

Dünyada canlı varlıklar var, cansız varlıklar var, hiçbiri tenzih edilmiyor; çünkü onlar madde yani sıfattırlar. ZÂT olmaya namzet bir tek varlık vardır o da İNSAN'dır. O halde murat olan İNSAN'dır.

Peki, ilâhî âleme kadem basacak olan insan, Âlem-i Â'mâ'ya kadem basacak mıdır?

Sonu yok denilen sonsuzluk da bir hükme bağlıdır. Sonsuzluk başıboş değildir, bir nizam içerisinde yürümektedir. O da Allah'ın arzusuna tâbidir.

Sonsuzluğu tarif ederken madde âlemi düşünülüyor, ancak ilâhî âleme intikalde sonsuzluk daha farklı bir mana kazanacaktır.

Akıl, insanı nereye kadar ulaştırabilir. Ancak, aklın ihata edebildiği ilimle öğrenilebilecek noktaya kadar elbette. Peki, bilmenin sınırları bu kadar mıdır? Merak edilen varlık âleminin her zerresinin kendi varlığı ile özdeş olduğunu idrak

eden bir insanın anlayışı ne kadardır? Veya daha ilerisi, Yüce Yaratan, bütün varlık âlemine kendi gözünden bakmak idrak ve makamı lütfederse, o insan için bilmenin sınırları nelerdir? Akıl bu idrakte nerede kalmıştır?

Hüve, Allahın zat ve sıfat olarak bütün yaratmalarıyla yani bütün görünmeleri ile bütün arzuları ile tastamam olan bir anlayışı işaret eder. İnsan, dünya hayatında Allah'ın sadece bir kısım arzularını tahsil etmiştir. Ahirette, bu tahsilin devamı da gelecektir. **Ancak Âlem-i Â'mâ'ya kadem basan için çok daha ileri bir tahsil söz konusudur...**

HÂTİME

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Dinimizde ebedi olan ahiret hayatı övülmüş, geçici olan dünya hayatının da ancak ahiret hayatını kazanmak için bir geçit olduğu bildirilmiştir.

Kur'an-ı Kerîm, ilâhi âleme açılmak için bir kapıdır. Kur'an-ı Kerîm, yaşam ve dünyaya ait hususiyetleri anlattığı gibi, Allah'ın kitabı olması hasebiyle, ilâhî âlemden de bahseder.

Dünya ve daha ötesi olan Âlem-i İlâhî, her varlığı yaratan yüce Allah'ımızı tahsil içindir. İnsan için asıl olan daha ileri terakki etmek ve asliyetimiz olan Allah'a yaklaşımdır. Bu son zamanda, Hüve hakikatinin açılması ile çok ileri terakki etmenin önü açılmış olmaktadır. Geçmiş devirlerde yaşamış olan velâyet ruhlarının bu zamandaki terakkiyi tasdik etmelerinin büyük bir mânâsı olsa gerekir. Allah'ımızın Hatmül Velâyet ismi ile lütfettiği bu muazzam terakkiden bütün kulların istifade etmesini yine Yüce Rabbimizden niyaz ederiz.

Allah'ımızın rahmet-i ilâhiyesi, Efendimiz Hz. Muhammed'e, (s.a.v) ve onun nurlu yolunda olan bildi-

Â L E M - i İ L Â H İ

ğimiz ve bilmediğimiz âlemlerdeki gelmiş geçmiş ilâhi gönül sahiplerinin üzerine olsun. Âmin

Ene Hu

Zalike Takdirül Azizül Alim

Rahmeten lil Alemin

Kudretullah

Ene Rabbül Alemîn

Elhamdülillahi Râbbi'l Âlemîn.

Hüve't Tevfiku'r Refik

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

YAYIMLANMIŞ ESERLER

- 1.KURBU NEVAFİL (DUA KİTABI)
- 2.HİDAYET-İ İLMİYE
- 3.İSLÂMDA MANEVİ HAKİKATLER VE YOLLAR
- 4.SÜREYYA DİVANI (İlaveli İkinci Basım)
- 5.FETHÜL AHFA
- 6.ZİKİR VE NEFİS MERTEBELERİ
- 7.EHL-İ BEYT
- 8.RİSALET-İ GAUSİYYE
- 9.YİRMİ ÜÇ YIL
- 10.HATMÜL VELÂYET
- 11.HAKİKAT KÖŞESİ
- 12.İLÂHİ İKAZ
- 13.KELÂM-I MANEVİ SOHBETLER -I-
- 14.ESMÂ-İ CELÎLE-İ İLÂHİYE İSM-İ AZAM-I HUSUSİ
- 15.HZ. FÂTİME
- 16.EL MUSAVVİR

17. MEKTÛB-İ TİRMİZÎ
18. SEB'AN MİNEL MESANÎ
19. MUHABBETLİ GÖNÛLLERE BİR TEZKİRE
20. RUHULLAH
21. VAHDET -İ VÛCUD
22. VAHİY VE AKIL
23. DÛSTUR
24. MÛRŞİD-İ MUHKEM DERViŞ-İ SADIK
25. ÂYETLER VE HADİSLER
26. İNKİLÂB-I KEBİR ASLA KALBOLUŞ
27. DERYAYI NURU MUHAMMED
28. SIRR-I HATMÛL VELÂYET
29. GÛLZÂR-I MA'RİFET
30. NAME-İ HUSUSİYE
31. EL HÛVE
32. KUR'AN-I SIRR-I İLÂHÎ
33. HAZRETİ HATİCE

34. EHL-İ BEYT-İ MURTEZA
35. ÂDEM'DEN GÜNÜMÜZE ALLAH DİNİ
36. ÂDEM'DEN GÜNÜMÜZE DİN VE DEVLET
37. SIRR-I CUMA
38. MİRAC
39. ASR-I SAADET
40. RUH VE NEFİS
41. ZAMAN
42. KELÂM-I MANEVİ SOHBETLER -II-
43. HÂTM-İ DİN
44. EI İNSAN
45. HÂTİM-İ VELÂYET - EZ AHFA
46. HURUF-U MUKATTAA
47. ŞİRA
48. KUT
49. TEKELLÜM-ÜL İRFAN
50. ÂLEM-i İLÂHÎ

BU KİTAP BİLÂ BEDEL HEDİYEDİR